

ДНЕВНИКЪТЪ

(стенографически)

на

II-то обикновено Народно Събрание.

(Втора сесия)

LXVI ЗАСЪДАНИЕ, СЪББОТА 25 ОКТОМВРИ 1880 ГОД.

(Подъ председателството на Г-на Сукнарова. — Начало въ 1 часъ постъ пладнѣ.

Предсѣд.: (Звъни) Ще се чете списъкътъ.

Секр. Золотовъ: (Чете списъкътъ) Вчера отсѣтствоваха: В. Расолковъ. И. Ковачовъ, Карапетровъ, Цеко Вълчевъ, Цеко Петковъ, Каракашовъ, Симидовъ, Нино Петровъ, Климентъ Епископъ Бранитцки. Даскалъ Тодоръ, Османъ Ефенди, Атанасъ Храновъ, Тишевъ, Кирковъ, Хусейнъ Ахмедовъ, Мехмедъ Ибрахимовъ, Георгий Геровъ, Бекиръ Хасанъ Ефенди, Митрополитъ Григорий, Ниязи Бей, Тефикъ Бей, Начовичъ, Тодоръ Станчевъ, Атанасъ Костовъ, Кънчо Жековъ, Димитръ Бърневъ, Османъ Тютюнджи, Костаки Буюкюгду, Василь Поповичъ, Хафъжъ Билялъ, Ахмедъ Идризоглу, М. Колони, Митрополитъ Симеонъ, Болѣрски, Тодоръ Икономовъ, Симеонъ Янчевъ, Д-ръ Радославовъ, Никола Върбановъ, Иванчо Стоиновъ, Никола Стойчевъ, Кърджиевъ, Стоилъ Поповъ и Димитръ Мантовъ.

Предсѣд.: Отъ 172 депутати, отсѣтствуватъ 61 съ касиранитѣ, 111 присѣтствуватъ; има повече отъ половината и засѣданieto се открива. На дневенъ редъ бѣше да се подпише Адресътъ, но понеже той не е преписанъ, ще остане и ще преминемъ на законопроекта за санитарното управление.

Маноловъ: Понеже се отвара отъ день на день повече работа и квесторътъ г. Каракашовъ не се е явилъ още и не е извѣстно кога ще дойде, азъ предлагамъ да се избере единъ привремененъ квесторъ и за такъвъ предлагамъ г. Минка Радославова.

Предсѣд.: Приема ли Нар. Събрание да се избере другъ квесторъ като помощникъ на г. Манолова? (Гласове: приема!)

Станчовъ: Азъ предлагамъ да изпълнява тая длъжностъ единъ отъ секретаритѣ до пристигването на законния квесторъ.

Баларевъ: Азъ моля г. Станчова да изпълнява длъжността на единъ отъ секретаритѣ.

Славейковъ: Азъ незная, защо сж тия расправи. Нар. Събрание ще рѣши, кого ще избере. Понеже не се знае кога ще дойде законния квесторъ, то трѣба нѣкой да изпълнява тѣзи длъжностъ привременно, но да бѣде единъ отъ секретаритѣ, азъ не съмъ съгласенъ, защото тѣ иматъ друга работа. Единътъ отъ секретаритѣ е архиваръ и той теже трѣба да се освободи отъ секретарството, за да си глѣда своята архиварска работа, и ако ставатъ всѣкий день засѣдания, както вчера и днесъ, тогава секретаритѣ

едвамъ ще пристигнатъ съ своята си работа. Но когото и да изберемъ сега за квесторъ, той ще бжде само привременно, догдѣто дойде законния квесторъ. Иначе да дойде другия, а този, когото ще изберемъ сега, да не рачи да му отстъпи мѣстото, то не ще бжде умѣстно; за това трѣба да се забѣлѣжи това отсега за въ времето си.

Предсѣд.: Азъ мисля, че така го разбира Нар. Събрание, да се избере привременно единъ квесторъ, до дѣто дойде г. Каракашовъ. Приемали Нар. Събрание за привремененъ квесторъ г. М. Радославова? (Приема се).

Ще се чете законопроекта за организацията на санитарното управление.

Секр. Золотовъ (чете):

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

ЗА

ОРГАНИЗАЦИЯТА НА САНИТАРНОТО УПРАВЛЕНИЕ ВЪ КНЯЖЕСТВО БЪЛГАРИЯ.

Чл. 1. Българското Княжество, въ качеството си на автономна държава, приема да се придържа до общитѣ начала изложени въ конвенцията отъ 3 февр., 1853 г. (противъ чумата, жълтата треска и холерата) заключена между Турция отъ една страна и разни други държави отъ друга страна. Българското Княжество се обвързва въ същото време да положи въ дѣйствиѣ всичкиѣ административни мѣрки, които сж постановени отъ поменѣтата конвенция и опредѣлени въ допълнителенъ международенъ правилникъ.

При подробното полагане въ дѣйствиѣ на вышеозначенитѣ мѣрки ще се взематъ подъ внимание мѣстнитѣ нужди на страната и автономическитѣ ѝ правдини.

Чл. 2. Съобразно съ статия 1-ва на поменѣтата конвенция, Княжеството ще се грижи да предпоазва границитѣ си по сухо отъ болни или компрометирани съсѣдни земи и ще поставя подъ карантина всичкитѣ произведени и вѣщи, които идатъ отъ подобни страни.

Чл. 3. Относително до крайбрѣжията на Княжеството, княжеското правителство се задължава, съгласно съ статия 8 на конвенцията да учреди въ градъ Варна, едно централно санитарно агенство, управлявано отъ единъ докторъ медицински, отвѣтственъ за дѣлата си и имѣющъ подъ заповѣдитѣ си единъ секретаръ, нѣколко второстепенни чиновници и санитарни пазачи съ достатъчно число.

Чл. 4. Това централно управление ще бжде допълнено съ учреждението на единъ санитаренъ съвѣтъ, съставенъ отъ шестъ члена: директорътъ на санитарното агенство, окръжний медикъ, предсѣдательтъ на градскитѣ съвѣтъ, градскитѣ докторъ, окръжний управителъ и предсѣдательтъ на окръжний съвѣтъ, който ще бжде тоже предсѣдатель на санитарнийтъ съвѣтъ. (Статия VIII.)

Чл. 5. Консулитѣ на европейскитѣ сили въ Варна ще взематъ участие въ разискванията на санитарнийтъ съвѣтъ като делегати на тия сили, колкото нхти би счели това за нужно, съ цѣль да даватъ разяснения и свѣдѣния, да искаватъ мнѣнието си върху санитарнийтъ въ-

проси, и въ случай на нужда, да правятъ разни забѣлѣжки. (Сжѣ статия VIII. al. 2.).

Чл. 6. Въ Варненското пристанище ще да се отдѣли едно уединено помѣстие за корабитѣ, които ще трѣба да вардятъ карантина. Ще се направятъ тоже единъ лазаретъ и широки магазини, построени така щото да могатъ да послужатъ въ случай на епидемия за пассажеритѣ и стокитѣ.

Въ Балчикъ ще има единъ санитаренъ чиновникъ, който ще бжде медикъ; той ще бжде подпомаганъ отъ пристанищний капитанъ и отъ нѣколко изъ между нижнитѣ чиновници. Въ тая станция корабитѣ ще бждатъ визитирвани и ония, които би имали една не чиста патента, или би били подозрѣвани, ще се отвѣждатъ подъ стража до варненското управление.

Чл. 7. Върховнийтъ Медицинскитѣ Съвѣтъ при Министерството на Вѣтрѣшнитѣ Дѣла ще опредѣли и означатъ всичкитѣ подробности на упоменѣтата въ чл. 6 санитарна служба, чрезъ специални правилници и инструкции, съставени на основание на общитѣ международенъ правилникъ.

Всичкитѣ тия прикази ще иматъ сила на законъ и ще бждатъ изпълнявани отъ санитарнийтъ чиновници.

Чл. 8. Освѣтътъ предписанията, за които се говори въ предидущитѣ членъ, всѣка мѣрка, която би била предложена отъ Международнийтъ Цариградскитѣ Съвѣтъ въ случай на епидемия, чрезъ Княжеското Министерство на Внѣшнитѣ Дѣла, ще се полага въ дѣйствиѣ.

Чл. 9. Санитарното Управление покрай морекитѣ и край дунавски брѣгове, ще бжде поставено подъ върховната власть на Министерътъ на Вѣтрѣшнитѣ дѣла, представляванъ отъ Върховнийтъ Медицинскитѣ Съвѣтъ. Назначаванията на служба въ това управление, както и увольняванията ще ставатъ съ Княжескитѣ Указъ, по предложението на поменѣтитѣ Министръ.

За медицинскитѣ длѣжности на това управление ще бждатъ представени най-опитнитѣ и най-искусни доктори въ медицината.

Чл. 10. Санитарнийтъ докторъ е началникъ на цѣлото дѣйствующе управление по крайбрѣжнето и е отговоренъ за дѣлата на това управление. (Ст. CIII dito).

Той има подъ заповѣдитѣ си всичкитѣ чиновници на управлението.

Чл. 11. Санитарнийтъ Съвѣтъ има контрольтъ на цѣлото управление и наблюдава полагането въ дѣйствиѣ на общитѣ или частни правилници, относящи се къмъ санитарната полиция. (Ст. CVI, dito).

Чл. 12. Въ случай на нарушение правилницитѣ отъ страната на чиновницитѣ, санитарнийтъ съвѣтъ имъ възлага дисциплинарни наказания и когато стане нужно, съвѣта дава подъ сждъ нарушителитѣ, съ позволениято на Министерътъ.

Въ упражнението на обязанноститъ си санитарнийтъ управителъ е подъ пряния надзоръ на Върховния Медицинскитѣ Съвѣтъ.

Чл. 13. Съвѣта има за специална миссия да назнача мѣркитѣ, които трѣба да се взиматъ въ случай на настѣвие, или на опасностъ отъ настѣвие епидемически болѣсти. — Както съвѣта, тъй и директора иматъ за длѣжностъ да взиматъ постоянно свѣдѣния за общото здравие. (Ст. CVIII, dito).

Чл. 14. Санитарнийтъ директоръ въ обикновенно време, препраща всѣкий мѣсецъ до медицинскитѣ съвѣтъ рапорти върху санитарното състояние въ вѣврѣнното му

управление. Въ случай на епидемия той ще испраца подобни рапорти всѣка сѣдмца.

Всичкиѣ свѣдения получени отъ медицинскитѣ свѣтъ ще бждѣтъ съобщавани на Международниятѣ Съвѣтъ въ Цариградъ. Въ случай на голѣма нужда, самитѣ санитаренъ свѣтъ може прямо да се отнесе до Международниятѣ Съвѣтъ. (Ст. III, dito).

Чл. 15. Инспекцията постановлена отъ ст. CX на международниятѣ правилникъ ще бжде извършвана отъ едно отъ членоветѣ на Върховниятѣ Медицинскитѣ Съвѣтъ.

Чл. 16. Въ време на инспекция отъ страната на Международниятѣ Съвѣтъ въ Цариградъ, или отъ страната на Силитѣ, които сѣ подписали конвенцията, директорътъ е обязанъ да достави на делегатитѣ нужнитѣ свѣдѣния и да ги подпомогне за извършването на миссията имъ въ страната.

Той е обязанъ тоже да вземе подъ внимание всичкитѣ бѣлѣжки, които му се направятъ подиръ инспекцията и да се ползува отъ тѣхъ, слѣдъ като вземе позволение отъ Медицинскитѣ Съвѣтъ.

Чл. 17. Всичкитѣ санитарни такси и права, които ще се взематъ по българскитѣ литоралъ отъ санитарниятѣ директоръ, ще бждѣтъ опредѣлени споредъ съществуващата тарифа на Международниятѣ Съвѣтъ. Суммитѣ ще се вписатъ въ хазната на Княжеството, което ще прави нужнитѣ изживения за поддръжка на санитарното управление. Тая тарифа не може да бжде измѣнена освѣтъ съ съгласието на Международниятѣ Съвѣтъ въ Цариградъ.

—:~:—

Славейковъ: Законопроектътъ, който се чете сега, е такъвъ г-да, щото трѣба да се разглѣда отъ хора вѣщи по карантинни нареждания и узаконения. Споредъ менъ тѣзи, които трѣба да разглѣдатъ този законопроектъ, трѣба най-напредъ да бждѣтъ хора отъ медицинско съсловие и които сѣ служили по тая часть, или по пристанищата, за да можѣтъ да зематъ въ съображение всички ония нѣща, които се случватъ тамъ. За това и ще помоля Нар. Събрание, да вземе въ внимание това, когато ще избира комиссия, какви хора трѣба да избере; а колко души предлежи да се изберѣтъ, това остава на Нар. Събрание.

Михайловски: На пълно съмъ съгласенъ съ мнѣнието на г. председателя, но нѣма твърдѣ много челоуѣци, които сѣ служили по тая часть, защото не е имало уредена карантина въ Турция. Азъ мисля да изберемъ 3 доктора и 2 други депутати, и 5 сѣ достаточни, а именно Г-да Д-ръ Беронъ, Д-ръ Молловъ, Д-ръ Антоновъ; а двамата кандидати другъ да покаже.

Славейковъ: Д-ръ Антоновъ е въ друга комиссия избранъ, а Д-ръ Молловъ като членъ отъ медицинскитѣ свѣтъ, той ще има работа постоянно съ комиссията. За това предлагамъ да изберемъ Д-ра Берона, Д-ра Минчовича и Д-ра Радославова; при това г. Даскалова, който тоже е сѣдѣлъ въ Варна и може да има понятие за тая работа.

Михайловски: Предлагамъ още г. Анева.

Предсѣд. Желаетъ ли Събранието да се избере комиссията за тоя законопроектъ, безъ да се сега разисква той? (Да). Приемали Нар. Събрание тая комиссия да бжде отъ 5 души? (Приема). Какъ да се избере, явно ли? (явно). Приематъ ли Нар. Събрание за членъ въ тая Комиссия г. Даскалова? (Приема се). Г-на Д-ра Берона? (Приема се). Г-на Д-ра Минчовича? (Приема се). Г-на Д-ра Радославова? (Приема се). Г-Анева? (Приема се). Има внесенъ законопроектъ отъ Военното Министерство.

Секр. Золотовъ: (Чете отношението отъ Военното Министерство: (за № 4766.):

До Г-на Предсѣдателя на Народното Събрание.

Имамъ честь да Ви препроводя при това допомуенитѣ законопроекти за да се внесѣтъ въ Народното Събрание:

1) за инвалидното съдържание 225 екземпляра;
2) за комплектувание българската армия 225 екз., съ притурка за наказанията, за престѣпленията и про тупкитѣ по изпълнение на военната тежба;

3) за прекратявание дѣйствието на закона отъ 26 Априлий тѣзи година, чрезъ който Военный Министръ бѣше чрезвычайно упълномощенъ да потуши разбойничеството въ источнитѣ области на Княжеството 175 екз. и

4) за народното опълчение 190 екземпляра. подписалъ: Военный Министръ Генералъ Ернротъ.

Приподписанъ: Началникъ на Отдѣленнето Капитанъ Татариновъ.

Славейковъ: Чухме, г-да, че ще се внесѣтъ 3 или 4 законопроекта. Видѣхме вчера, че при внасянието 2 законопроекта, четохме единъ и избрахме за него комиссия. Сега тоже се чете другъ и се избра и за него комиссия. За това желателно е да имаме предъ видъ и да знаемъ, какъ мисли и желае Нар. Събрание, да ли всички поменѣти и внесени тукъ законопроекти да се прочетѣтъ и тогазъ да избиратъ комиссия, или всѣкий особено да се прочете и да се произнесе Събранието: на комиссия ли ще го дава или не. — Всички поменѣти законопроекти се отнасятъ до Военното Министерство и единъ съ другъ сѣ свързани така, щото една комиссия би била достаточна за всички тѣзи законопроекти, като сѣ отъ едно министерство. На това Нар. Събрание трѣба да каже мнѣнието си.

Мин. Каравеловъ: У насъ не е опредѣлено по Конституцията колко трѣба да бждѣтъ четенията, кога трѣба да се избере комиссия и кога не. — Но менъ ми се чини, че трѣба да държимъ същитѣ редъ, както е и въ други парламенти. Щомъ се внесе единъ законопроектъ, трѣба да се прочете и трѣба да станѣтъ за него генерални дебати, за да се рѣши, заслужава ли този законопроектъ внимание или

не. — Щомъ се рѣши това, трѣба да се прати въ комиссия, която дава своето заключение върху този проектъ и тогава ставатъ детайлни разисквания. А третото четение да бѣде за редакцията. И ние трѣба това да въведемъ да се практикува у насъ.

Славейковъ: Съвършено съмъ съгласенъ съ г. Министра на Финансите, защото това иначе не може да бѣде. Но тука е питаніе: 4-тѣ законопроекта да се четатъ ли по-напредъ всички и да ставатъ върху тѣхъ разисквания, или при четението на всѣкий особено да се разисква. Споредъ менъ азъ бихъ казалъ, ако не ще бѣде на Събранието противно, всѣкий законопроектъ да се разисква особено, защото за единъ ще ставатъ по много разисквания, а за другъ по малко. Но колкото се касае до комиссията, тя може и за 4-тѣ да стане една, защото всичките законопроекти се отнасятъ именно до едно Министерство.

Мин. Каравеловъ: Азъ мисля, че трѣба да се четатъ единъ по единъ. Щомъ се прочете единъ законопроектъ, да се произнесе за него Нар. Събрание съ общо разискване. Комиссията може да бѣде една, защото законопроектите не сѫ толкова дълги; но колкото за четението на законопроектите, то единъ по единъ трѣба да се прочетатъ.

Предсѣд. Тогава приема ли Нар. Събрание тѣзи законопроекти единъ по единъ да се четатъ и за всѣкий особено да се рѣшава? (Приема се).

Секр. Золотовъ: (Чете).

ЗАКОНОПРОЕКТЪ ЗА ИНВАЛИДНОТО СЪДЪРЖАНИЕ.

I

Който при изпълнение Господарственна служба е получилъ не по собствена вина рани, сакатлъци или разстройство на здравіето си и по причина на които потърпѣлиятъ съ своята си работа е станалъ неспособенъ да поддържа живота си за всѣкога или временно, има право да получава помощъ отъ Господарството, давана въ видъ на инвалидна пенсия и пособие или въ другъ видъ, както това относитъ може да се нареди.

II.

За инвалидни пенсии и пособия всѣка година въ бюджета на Министерството на Финансите се внася особень кредитъ.

III.

Инвалидните пенсии се опредѣляватъ въ три оклада: най голѣмий въ 300 франка, срѣдний въ 180 фр. и най малкий 120 фр. въ годишната, инвалидните пособия (помощи) се даватъ на веднажъ въ размѣръ не по-вече отъ 300 франка.

IV.

Най голѣмий окладъ отъ инвалидната пенсия се назначава за тѣзи, които по свойството на полученитъ повреждания, се пуждаятъ отъ постоянно надъ тѣхъ на-

гледване. Общото разстройство на здравіето, което не е станало явнимъ образомъ вслѣдствие нѣкое извънредно приключение, може да даде право да се получава най голѣмий окладъ, само послѣ десетогодишна Господарствена служба.

V.

Срѣднийтъ и най малкийтъ инвалидни оклади се назначаватъ съразмѣрно съ важността на поврежданіето. Лишаванне отъ рѣка и кракъ, тѣй сѣщо и невъзможността да се употребяватъ за работа тѣзи органи, дава право да се получава срѣдний окладъ.

VI.

Инвалидно пособие (помощъ) се назначава въ тѣзи случаи, когато може да има надѣжда, че ранитъ и сакатлъцитъ могатъ да се исцѣлятъ, безъ тѣжки послѣдствия въ бѣдѣщето за потърпѣлиятъ.

VII.

Инвалидните пенсии или пособия могатъ да бѣдѣтъ назначени не иначе, освѣнъ по предявлението на долопоименованитъ документи, които да потвърждаватъ правото на молителя върху тѣзи помощъ.

VIII.

Тѣзи документи сѫ:

а) **Удостоверение за личността и семейното му положение**, което се дава отъ полицейската или общинска власть.

б) **Свидѣтелство за дѣйствителността на приключението**, по което се получава право за получаване инвалидна помощъ; то се дава отъ началника или прислѣственното мѣсто и съ което се потвърждаватъ изложенитъ въ свидѣтелството фактове.

в) **Атестъ докторский**, подписанъ не по-малко отъ двама доктори, които иматъ право да практикуватъ; атестътъ се дава само послѣ личното прегледване молителя и слѣдъ като предяви той горѣпоказанитъ два документа, които удостоверяватъ лицето и отъ какво е произлязло тѣлесното поврѣждане.

Забѣлѣжка. Отъ семействата на умрѣлиятъ не се иска докторский атестъ.

IX.

Горѣказанитъ документи се считатъ за дѣйствителни, само когато ги утвърди инстанцията, на която е подчиненъ началника, или прислѣственното мѣсто, което е дало свидѣтелството. Когато по-горната инстанция намира въ представителнитъ документи съмнителни обстоятелства, то само тя приема зависящитъ мѣрки, за да се разясни дѣлото, послѣ което утвържда предявенитъ документи, или отказва да ги утвърди; при туй може да подига законно преслѣждане за тѣжливитъ дѣйствиа.

X.

За опредѣляване инвалидна пенсия или помощъ се подаватъ прошения на името на тоя Министръ, на когото е подчинено лицето, което е получило право за такава помощъ; при прошеніето се притурятъ горѣпоменатитъ документи и обявление, въ което се означава ковчежничеството, отъ което молителя желае да получава пенсията.

XI.

Документитъ и прошенията за назначение инвалидна помощъ се приематъ въ всичкитъ правителствени мѣста, безъ да има на тѣхъ турени гербови марки.

ХІІ.

Инвалидното спомоществование се дава чрезъ Княжеский Указъ, по представлението на Министерский Сѣвътъ; въ Указа се означава мѣсеца, отъ който се наченва пенсията.

ХІІІ.

Инвалиднитѣ пенсии се назначаватъ или за до животъ, или временно за опредѣлено число години. Временната пенсия може да се продължи само на основание на новъ докторский атестъ чрезъ Княжеский Указъ по представлението на Министерский Сѣвътъ.

ХІV.

Редътъ, по който се даватъ опредѣленитѣ инвалидни пенсии и помощи и съставяннето по тоя предметъ контролъ, подлежи да се опредѣли по административенъ редъ.

ХV.

Инвалиднитѣ пенсии се прекратяватъ:

- а) съ смъртта на пенсионера;
 - б) съ безвѣстно отсъствие въ продължение на повече отъ двѣ години;
 - в) като се лиши отъ сѣда отъ политически правдини;
 - Забѣлѣжка. Въ тѣзи случаи правото на пенсионера може да премине на семейството му.
 - г) отъ като се окаже подъ другъ видъ на пенсионера помощъ отъ Государството;
 - д) отъ както постѣпи на Государственна служба.
- Освѣтъ това, временнитѣ пенсии слѣдъ като се изминатъ сроковетѣ, за които сѣ били назначени.

ХVІ.

Инвалиднитѣ пенсии се истацаватъ напълно до най близкото първо число послѣ дня на тѣхното прекратяване.

ХVІІ.

Правото за инвалидна пенсия може да премине отъ лицата, които сѣ я спечелили, само на тѣхнитѣ вдовици до омжването имъ и несъвършеннолѣтнитѣ имъ дѣца (помлади отъ 20 години).

ХVІІІ.

Иматъ право да получаватъ инвалидна пенсия семействата на лица, които сѣ убити, или умрѣли отъ рани и сакатлаци, които сѣ ги добили при изпълняване службата: най голѣмий окладъ, ако е останала вдовица съ несъвършеннолѣтно дѣтенце или съ нѣколко малки сирачета; срѣдний окладъ ако е останала вдовицата бездѣтна или съ единствено сираче.

ХІХ.

Семействата на войницитѣ, които сѣ умрѣли на война, по правата за инвалидна пенсия, се приравняватъ съ семействата, за които се говори въ предишций пунктъ.

ХХ.

Семействата на инвалиднитѣ пенсионери иматъ право да получаватъ пенсията на мъжъетѣ или бацитѣ си само въ такива случаи, когато брачниятъ сюзъ е станалъ, преди главата на семейството да е станалъ инвалидъ. Семействата, въ никакъвъ случай, не могатъ да иматъ право да получаватъ инвалидна пенсия по голѣма отъ тѣзи, която е получаватъ главата на семейството. Бездѣтната

вдовица или единственното сираче на пенсионера иматъ право да получаватъ само най долний окладъ отъ пенситѣ.

Предсѣдатель: Желаетъ ли нѣкой да говори върху прочетения законопроектъ? (Нежелаетъ.) Ако нѣма никой да говори на редътъ е избиранието комиссията.

Славейковъ: По напредъ, преди прочитанието на законопроекта, бѣхме дошли до едно мнѣние, че като се прочетатъ всичкитѣ законопроекти, да направимъ разисквания върху тѣхъ; но ако нѣма разискване, естествено слѣдува да се избере комиссия за този законопроектъ. Както помните добръ, каза се, че и за четиритѣхъ може да бѣде една комиссия. Може би да бѣде малко рано и прибързано, ако искажа своето мнѣние върху тѣзи законопроекти, за които предлѣжи; именно върху законопроектътъ за народното опълчение да се избере бившата избрана за него комиссия; понеже знаете, че лани т. е. въ минжлата сессия, имаше единъ подобенъ законопроектъ и комиссия за него да го разглѣда. За това съмъ на мнѣние да остане пакъ същата комиссия, която е била и лани. Законопроектътъ за комплектувание на българската армия и законопроектътъ за престѣпленията и наказанията въ армията сѣ почти за едно и също нѣщо, както проекта за инвалидното съдържание. За това предложихъ бихъ слѣдъ прочитанието и на другитѣ законопроекти да се избере пакъ същата комиссия, която въ предишната сессия е разглѣдала казания законопроектъ. Тя тогава е имала време да срѣщне работи, които ги е разглѣдала, да земе въ съображение различнитѣ измѣнения, които по лѣсно може да ги приспособи и върху другитѣ остали законопроекти. Ако да изберемъ нови лица, тѣ трѣба пакъ отъ ново да работятъ и ще срѣщатъ същия трудъ, който е преминѣла вече бившата комиссия. За това по мое мнѣние да се прочете подлежащия законопроектъ и ако се види за сгодено, да се избере комиссията, която е вече работила по този предметъ. Членоветѣ на рѣчената комиссия като сѣ работили по-преди, тѣ трѣба да се считатъ като хора провѣщѣли вече въ тая работа.

Грънчаровъ: Като се прочете този законопроектъ и се прие да се внесе за разглѣждане, то приехме още да се прочетатъ всичкитѣ законопроекти, като се съгласихме, че трѣба да се избере една комиссия по тѣзи часть. Ще ли изберемъ пакъ същата комиссия, която бѣше лани, това остава на волята на Нар. Събрание. Да се прочетатъ понапредъ всичкитѣ законопроекти по военната часть.

Предсѣдатель: Желаетъ ли Нар. Събрание сега веднага да избере комиссия, или слѣдъ като се прочетатъ всичкитѣ законопроекти. Който приема

сега веднага да се избере комиссия, да си дигне ржката. (Никой не дигна.) Остава да се четатъ всичкитѣ законопроекти отъ Военното Министерство.

Секр. Золотовъ (Чете):

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

ЗА

КОМПЛЕКТУВАНЕ БЪЛГАРСКАТА АРМИЯ.

I. Общи положения.

§ 1. Мжжското население, безъ разлика на вѣрноповѣданіе, подлѣжи на военна тегоба.

§ 2. Откупване съ пари и замѣняване съ доброволци не се доуца.

§ 3. Общото количество на хората, които трѣба да подлѣжатъ армията, опредѣлява се всѣка година отъ Министерскій Сѣвътъ и се обявява съ Височайшии Указъ. Съгласно съ това става и расхвърлянето конницата по окръжията.

§ 4. За да се изпълнява въ армията военната тегоба отъ населението, всѣка година се повиква само една възраст, а именно: младежкитѣ, на които до 1-й Януарій на тая година, въ която става набираніето, сж минали 20 години отъ деня на рождението имъ.

§ 5. Не се повикватъ на служба лишениитѣ отъ политически и граждански правдини, сжщо и онии, които се намиратъ подъ сѣдъ и сѣдствие, докѣтѣ се свърши тѣхното дѣло.

§ 6. Времето, въ което трѣба да стане повикване то за носене военната тегоба въ армията, се опредѣлява съ постановление отъ Министерскій Сѣвътъ.

§ 7. Отъ цѣлото число на младежкитѣ, които сж стигнали до исканій за повикване възраст (§ 5), трѣба да се взима онова число, което е назначено по расхвърлянието.

§ 8. Ако числото на годинитѣ за постѣиваніе на служба пвлѣзе повече отъ колкото се иска по расхвърлянието, то жребіето рѣшава, кой трѣба да постѣи въ служба.

§ 9. Независимо отъ жребіето, доуца се да постѣятъ въ служба и доброволци, които въ тоя случай се записватъ въ общото число на повиканнитѣ лица по расхвърлянието.

§ 10. Лицата, които сж пожелали да постѣятъ като доброволци, длѣжни сж да отговарятъ на слѣдующитѣ условия:

- а) да иматъ възраст отъ 20—30 години;
- б) да представятъ свидѣтелство отъ своята община, че сж благонадѣждни;
- в) по състоянието на здравіето си да бждѣтъ годни за служба;
- г) да не поднадатъ въ тая година за повикване въ служба.

II. За срока на службата въ постояннитѣ войски и запаса.

§ 11. Общій срокъ на службата въ постояннитѣ войски и за ония, които постѣпватъ по повинность, се опредѣлява десетъ години, отъ които четири години въ постояннитѣ войски, а шестъ въ запаса.

§ 12. За ония, които сж влѣзвали въ войската по тегоба, срокътъ имъ се смѣта отъ първи денъ слѣдъ постѣиваніето имъ въ войската.

§ 13. Показаній срокъ за службата въ § 12 се установява само за мирно време; въ време же на война всички, които се намиратъ въ войскитѣ, длѣжни сж да останѣтъ на служба до тогава, до когато го изисква нуждата.

§ 14. Долнитѣ чинове, които състоятъ на дѣйствиелна служба, могатъ да се уволняватъ въ запасъ и преди да свършатъ четири-годишній срокъ.

§ 15. Чиноветѣ отъ запаса повикватъ се на дѣйствителна служба тогава, когато е необходимо да се доведе войската до усиленъ съставъ.

Тѣ се повикватъ съ Височайшии Указъ. Освѣтъ това чиноветѣ, когато се намиратъ въ запаса, могатъ да се повикватъ отъ Военний Министръ на учебни сборове на срокъ не повече отъ четири недѣли презъ цѣлото време на стоеніето имъ въ запаса.

§ 16. Ония лица отъ запаса, които занемѣтъ длѣжности по гражданска или общественна служба, освобождаватъ се отъ повикване на служба въ учебнитѣ сборове.

III. За исключения, отсрочкитѣ и правдинитѣ по носеніето военната тегоба.

§ 17. Измежду лицата, които трѣба да постѣятъ на служба, освобождаватъ се отъ нея за всѣкога:

- а) ония, които по тѣлесенъ недостатѣкъ или по болѣзнено растройство, свършенно сж неспособни за военна служба;
- б) единчкий способенъ за работа синъ у неспособенъ баща за работа или у майка вдовица;
- в) единчкий способенъ за работа братъ, който има или едно или нѣколко малки сирачета братя и сестри;
- г) единчкий способенъ за работа внукъ, когато има дѣда или баба, които нѣматъ способенъ за работа синъ.

Забѣлѣжка 1. Храненицитѣ, които сж припознати отъ гражданската или църковна власть за усиновени и пасторцитѣ на отчухитѣ и мащехитѣ, които нѣматъ синове, броятъ се като родни синове.

Забѣлѣжка 2. Въ семействата, които исповѣдватъ мухамеданска вѣра, въ която е дозволено многоженството, всички дѣца на единъ баща броятъ се нераздѣлно като родни; за единчкий синъ се брой само оня, който въ цѣлото семейство на баща си е единчкий.

Забѣлѣжка 3. Способни за работа въ семействата се броятъ ония, които иматъ 18—55 год., съ исклучение съвсемъ неспособнитѣ за работа по сакатлѣкъ или по болѣзнено растройство.

д) лица, които сж отъ духовно звание (священнослужителитѣ);

е) единъ отъ двамата братя, които подлѣжатъ на военната тегоба въ единъ и сжщій наборъ.

§ 18. освобождаватъ се временно отъ служба:

а) лица, които се показѣтъ, че сж недорасли още за нея, или които страдаятъ отъ такива болѣсти, които недоволяватъ да се освобождаватъ съвсемъ отъ службата, сжщо и ония, които не сж се оправили отъ скорошното си болѣдувание; всички тия лица се освобождаватъ отъ службата само за една година;

б) младежи, които се намиратъ въ по-горни срѣдни учебни заведения, както въ Княжеството, така и вънъ отъ предѣлитѣ му, докѣтѣ свършатъ учебний си курсъ.

§ 19. Лишаватъ се отъ това право лицата, които иматъ право да се освобождаватъ по семейно положение:

- а) ако числото на хората за изпълнението набора се окаже по-малко отъ опредѣленното по расхвърлянието и
- б) ако бащата или майката, дѣдата или бабата заставятъ, че тѣ не поддържатъ семейството.

IV. Съставяние призователни участъци.

§ 20. За да се извърши военната тежба, образуватъ се призователни участъци.

Въ състава на всѣкий участъкъ влиза или една частъ отъ окръжieto, сир. околията, или цѣлото окръжие.

§ 21. Въ ония градове, дѣто мъжкото население надминува петъ хиляди души, съставятъ отдѣлни участъци.

§ 22. Въ всѣкий призователенъ участъкъ се опредѣлява мѣстото, дѣто ще се повикватъ и приематъ лицата, които трѣба да носятъ военната тежба.

§ 23. Върху Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла се възлага раздѣленieto окръжията на призователни участъци и опредѣляването мѣстото, гдѣто ще стане повикването.

V. Записване въ призователнитѣ участъци.

§ 24. Всѣтѣ лица, които трѣба да носятъ военната тежба, длъжни сж да се записватъ, по свой изборъ, въ единъ отъ участъцитѣ на окръжieto, въ което се намиратъ недвижимитѣ имоти тѣхни или на родителитѣ имъ, или въ оня участъкъ, гдѣто живѣятъ.

§ 25. Записването въ участъка става споредъ заявлението, което оня, който се записва, трѣба да подаде въ единъ отъ общинскитѣ съвѣти въ избранный призователенъ участъкъ.

§ 26. Всѣтѣ лица отъ мъжскій полъ, щомъ достигнатъ 16 год. възраст, и не по късно отъ 30-й Декемврий на тая година, въ която тѣ навършватъ 20-та година, длъжни сж да си получатъ свидетелство, че сж се записали въ призователний участъкъ.

Забѣлѣжка. За своевременното записване въ призователнитѣ участъци за носене военната тежба, въспитаницитѣ въ учебнитѣ заведения трѣба да се надгледватъ отъ началницитѣ на заведенията, а слугитѣ — отъ господаритѣ имъ.

§ 27. Свидѣтелствата, че сж се записали въ призователний участъкъ, се издаватъ отъ надлѣжний кметъ.

§ 28. Въ свидетелствата за записването се забѣлѣжава:

- а) името, отечеството и фамилията или прекора на записании;
- б) годинага, мѣсецътъ и деньтъ на рождението му;
- в) отъ какво е вѣроисповѣданне;
- г) видътъ на занятието му;
- д) грамотенъ ли е и въ кое учебно заведение сѣ е училъ и свършилъ образованието си; най-послѣ
- е) отъ кого, кога и подъ какъвъ номеръ е дадено свидетелството.

§ 29. Лицата, които сж показани въ § 26, когато се ожениятъ или постѣпятъ въ господарствени или обществени служба, сжщо и на служба у частни хора, длъжни сж да представятъ свидетелствата си, че сж записани въ призователнитѣ участъци.

VI. За съставянието призователнитѣ списъци.

§ 30. Призователнитѣ списъци въ всѣкий призователенъ участъкъ, съставятъ се отъ общинскитѣ съвѣти

подъ наблюдението и ръководството на надлѣжнитѣ околийски началници, съ исключение столицата, гдѣто съставянието призователнитѣ списъци се възлага на градскій кметъ.

§ 31. Общинскитѣ съвѣти, заедно съ околийскитѣ началници, отговарятъ за правилността и пълнотата на съставения отъ нихъ списъкъ за лицата, които подлѣжатъ на повикване въ служба. Ако би да се докаже, че списъцитѣ сж съставени неправилно, сир. не сж помѣстени всѣтѣ лица, които подлѣжатъ на повикване, то виновнитѣ се предаватъ на сѣдъ.

§ 32. Въ призователнитѣ списъци се внасятъ всѣтѣ лица, които сж достигнали двадесетъ-годишния си възраст презъ оная година, която предшества на тая, въ която става повикването.

§ 33. Въ призователний списъкъ, срѣщу името на всѣкого, трѣба да бѣде записано:

- а) годинага и мѣсецътъ, кога е роденъ;
- б) видътъ на занятието му;
- в) грамотенъ ли е и въ кое учебно заведение сѣ е училъ и свършилъ курса на образованието си;
- г) мѣстото, дѣто живѣе; най-послѣ
- д) всѣтѣ свѣдѣния за неговото освобождение отъ служба въ постоянната войска.

§ 34. Възрастта се опредѣлява по метрическитѣ книги, но ако такива нѣма, то по казанieto на сѣселянитѣ.

§ 35. Ако показването на сѣселянитѣ е съвсѣмъ несъгласно съ възрастта, или же ако има съмнѣние за правилността имъ, то приемателната комиссия сама опредѣлява възрастта по вънкашния изгледъ.

§ 36. Лицата, на които е възложено да съставляватъ призователнитѣ списъци, водятъ особенни списъци за ония, на които възрастта трѣба да се опредѣли отъ приемателната комиссия по вънкашния изгледъ.

§ 37. Съставянието призователнитѣ списъци въ всѣкий призователенъ участъкъ, трѣба да бѣде свършено до 1-й Априлий. Послѣ списъцитѣ се показватъ или залѣпятъ на видно мѣсто отъ градоветѣ и селата за общо знание въ продължение на двѣ недѣли.

§ 38. Всѣкому се позволява презъ двѣ-тѣ недѣли, отъ деня обнародването списъка, да заявява противъ забѣлѣженитѣ оупущения и невѣрности. Тия заявления трѣба да се записватъ отъ лицата, които сж съставлявали списъцитѣ, въ особенни книги и да се провѣрятъ въ продължение на седемъ дни и ако заявлението излѣзе правилно, да се поправи погрѣшката веднага.

§ 39. Както столичний кметъ, така и околийскитѣ началници трѣба да съставляватъ два списъка: единъ за доброволцитѣ, а другъ за лицата, които трѣба да постѣнятъ по тежбата.

§ 40. До 1-ий Май призователнитѣ списъци, които сж съставени въ призователнитѣ участъци, трѣба да бѣдѣтъ представени въ окръжнитѣ съвѣти за разгледване.

§ 41. Окрѣжнитѣ съвѣти въ пълний си съставъ, подъ председателството на окръжний управителъ, провѣрватъ правилността и пълнотата на призователнитѣ списъци и поправятъ недостатъцитѣ, които би се оказали.

§ 42. Слѣдъ провѣрката на призователнитѣ списъци, окръжнитѣ управители представляватъ до 1-й Юлий въ Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла свѣдѣния за общото количество на лицата, които сж внесени въ призователнитѣ списъци отъ повѣренното имъ окръжие и отдѣлно за лицата отъ всѣко вѣроисповѣданне.

§ 43. Окръжните управители отговарят за редовността на съставеният въ тяхните окръжни призователни списъци.

VII. За расхвърлянето годишното повикване.

§ 44. Следъ като се получатъ свѣдѣния за количеството на ония, които подлѣжатъ на повикване въ окръжията, Военното Министерство заедно съ Министерството на Вжтрѣшните Дѣла распредѣлява годишното повикване по окръжията, като показва по колко отъ всеко вѣроисповѣдане, трѣба да се вземе отъ всеко окръжие отдѣлно.

§ 45. Расхвърлянето годишното повикване между призователните участъци се прави отъ окръжните съвѣти подъ предѣлтелството на окръжния управителъ, съобразно съ количеството на лицата, които сж внесени въ призователните списъци на участъците.

VIII. За повикването.

§ 46. Приемане въ служба новацитъ се произвежда отъ особна комисия, която назначва дѣйствиетия си отъ първия денъ, който е назначенъ за приемане.

§ 47. Назначенето деня, въ който се наченва приемането, сжщо и ерока, въ който приемането трѣба да се свърши, става съ Указъ на Негово Височество Князя по предложение отъ Министерскій Съвѣтъ.

§ 48. Като се обяви началния денъ за приемането, окръжните управители назначаватъ въ призователните участъци призователни дни и распореджатъ се за повикването въ опредѣленный денъ всѣхъ лица, които сж внесени въ призователните списъци, въ онова мѣсто, дѣто за всекий участъкъ ще стане повикването.

§ 49. Отъ явяване въ приемателната комисия се освобождаватъ:

а) лица, които сж тѣжко болни, ако представятъ свидѣтелство отъ доктора или отъ селскитъ старѣйшини, че състоянието на тяхното здравие не имъ позволява да дойдатъ лично въ приемателната комисия;

б) ония, които се учатъ въсвѣднитъ учебни заведения въ Княжеството и вѣнъ отъ него, до свършъка на образованието имъ.

§ 50. Лицата, които не сж се явили въ приемателната комисия и не сж представили законни причини за своето неявяване, броятъ се като избѣгнали отъ непълнения военната тежба и поради това се предаватъ на сждъ по распореджанието на окръжните управители.

§ 51. Приемателната комисия дѣйствува подъ предѣлтелството на окръжния войнскій началникъ, или на друго лице, назначено отъ Военний Министръ.

§ 52. Членове въ приемателните комисии се назначаватъ: околийскитъ началници всекий въ повѣренната му околия, по два члена отъ окръжния и общинскій съвѣти, единъ гражданскій докторъ и единъ воененъ.

Всѣхъ тия членове иматъ право да гласоподаватъ. Забѣлѣжка. Въ Столицата околийскій началникъ се замѣнява отъ градскій кметъ.

§ 53. Окръжните управители засѣдаватъ въ приемателните комисии само въ ония окръжия, които не сж раздѣлени на околии.

§ 54. Когато става приемането въ участъци, съставени отъ градско и селско население, единъ отъ членоветъ на общинскитъ съвѣти трѣба да бжде отъ числото на градскитъ, а другия отъ числото на селскитъ жители.

§ 55. Когато става приемането въ приемателните участъци, въ които нѣма градско население, и двата члена отъ общинскій съвѣтъ трѣба да бжде отъ числото на селскитъ жители.

§ 56. Както членоветъ отъ окръжните съвѣти, така и членоветъ отъ общинскитъ съвѣти, се назначаватъ отъ окръжните управители.

§ 57. Докторитъ, които влѣзватъ въ състава на приемателните комисии се назначаватъ: военний — отъ Военний Министръ, а гражданскій — отъ Министра на Вжтрѣшните Дѣла.

§ 58. Въ ония окръжия, дѣто не могатъ се назначи военни доктори въ приемателните комисии, и двамата доктори могатъ да бждатъ отъ гражданското вѣдомство. Военното Министерство за благовременно извѣстява Министерството на Вжтрѣшните Дѣла, въ състава на кои комисии трѣба да бждатъ назначени доктори отъ гражданското вѣдомство, намѣсто военнитъ.

§ 59. Всѣхъ въпроси, които би се подигнали въ приемателните комисии, рѣшаватъ се по вишегласие, а въ случай, когато гласоветъ излѣзатъ равни, предѣлтелтъ рѣшава въпроса.

§ 60. За да се подведатъ новацитъ подъ клятва, въ приемателните комисии трѣба да бждатъ повикани свѣщенници, моли и рабини. Тия лица иматъ право за гласоподаване.

§ 61. Приемателната комисия, щомъ пристъпи къмъ работата, найнапредъ опредѣлява възрастта по вѣнкашенъ изглѣдъ на лицата, за които се спомяна въ § 35.

§ 62. Възрастта по вѣнкашенъ изглѣдъ се опредѣлява въ приемателната комисия по вишегласие.

§ 63. Лицата, които ще се признаятъ за недостигнали до възрастта на повикването и които иматъ повече отъ изискуваниятъ години, се зачеркватъ изъ приемателните списъци и се распускатъ всекий въ своя си.

§ 64. Като се свърши опредѣленното възрастта по вѣнкашенъ изглѣдъ, приемателната комисия пристѣпва къмъ опредѣляване правата на лицата, за освобождение отъ служба въ постоянните войски за всекога или за извѣстно време, следъ истичането на което пакъ има да постъпятъ въ нея.

§ 65. Следъ свършъка на тая провѣрка предѣлтелтъ на приемателната комисия провѣрява по списъка ония, които сж се явили при повикването, като захване най напредъ отъ доброволцитъ.

§ 66. Предѣлтелтъ като чете тия списъци, прочита и венчки бѣлѣжки, внесени въ призователния списъкъ, за да покаже, на кого отъ повиканитъ каква правдина и на какво основание се пада.

§ 67. Когато се провѣрятъ по списъка, кои отъ повиканитъ сж се явили, приемателната комисия наченва да приема за служба: при това приемането въ служба се наченва съ медицинското преглѣждане доброволцитъ.

§ 68. Следъ подлѣзването една частъ отъ изискуваното количество новаци по расписанието съ доброволци, комисията подлѣзува останалото по расписанието количество съ ония 20 год. ергени, които сж излѣзли годни по своето физическо състояние, при това ако и такива излѣзатъ по-много отъ колкото се искатъ по расписанието, то между тяхъ се хвърля жребие; и наомаки — недостатъкътъ се подлѣзува отъ такива 20 годишни ергени, на които сж дадени права по семейно положение и сж освобождени отъ служба за всекога или временно, споредъ възбудениятъ въ комисията прешприи, които въ тоя слу-

чай сж се рѣшавали по вишегласие.

§ 69. Преди да се почне изваждането жребieto, председателътъ провѣрява приготвенитѣ номерирани билети съ числото на внесенитѣ въ призователнитѣ списѣци лица, които поддѣжатъ да се приематъ въ служба. Слѣдъ това, при преглѣдването имъ отъ прѣдседателя, билетитѣ се сгъватъ, размѣсватъ и пускатъ въ сжиджчето.

§ 70. При изваждане жребieto лицата отдѣлно се извикватъ отъ прѣдседателя по оная послѣдователностъ, по която сж тѣ записани въ призователнитѣ списѣци. Всѣкий отъ повиканитѣ изважда си номера на жребieto. Извадѣний номеръ най напредъ се прочита високо отъ одного изъ членовѣтъ на комиссията заедно съ името на лицето, което го е извадило, послѣ се дава на члена отъ комиссията, за да го провѣри и забѣлѣжи въ призователнитѣ списѣкъ и най послѣ се дава на тогова, който го е извадилъ.

§ 71. Изваждането номернитѣ жребия трѣба да се свърши въ единъ день.

§ 72. При изваждането номернитѣ жребия трѣба да се вадятъ слѣдующитѣ правила:

- а) сжиджчето трѣба да е туриано на открито мѣсто;
- б) номернитѣ жребия се изваждатъ публично;
- в) оня, който изважда жребие, трѣба ржката си да отголи до лакътя;

г) освѣтъ тоя, който изважда жребieto, никой нѣма право да се доближава до сжиджчето;

д) всѣкий изважда жребие само единъ нѣтъ. Оня, който е извадилъ жребие, отбива тежобата споредъ извадѣний номеръ, даже ако го е извадилъ и по нѣкакво недоразумѣние преди да му дойде редътъ.

§ 73. Медицинското преглѣдване доброволцитѣ и новациитѣ става споредъ притуренитѣ тука „Наставления за докторитѣ въ приемателнитѣ комисии“, надъ което особено трѣба да наблюдава прѣдседателътъ на комиссията.

§ 74. Ония, които презъ времето на преглѣдването, казватъ, че страдаятъ отъ епилепсия или друга нѣкоя скришна болѣсть, която имъ препятствува да служатъ въ войската, ако има съмнѣние въ това, препращатъ се отъ комиссията въ найблизката болница, за да се испита способността имъ за носение военна служба.

§ 75. Показанията на докторитѣ относително преглѣдванитѣ лица, че сж способни или не за служба, неможтъ да бждѣтъ задѣлжителни за приемателната комиссия.

§ 76. Презъ времето на медицинското преглѣдване лицата, които се приемватъ, прѣдседателътъ на комиссията или лицето, на което е той поржчилъ своята длѣжностъ, прави веднага забѣлѣжка срѣщу името на всѣкого отъ преглѣдванитѣ „годенъ за дѣйствителна служба“, „освободенъ отъ дѣйствителна служба на еди-кой срокъ, по еди-каква си болѣсть“, „освободенъ за всѣкога отъ носение военната тежоба по еди-коя болѣсть или сакатлжкъ и съгласно съ еди-кой си пунктъ отъ наставленията за докторитѣ въ приемателнитѣ комисии“, „признавъ за неспособенъ да носи военната служба за малкитѣ му рѣстъ“.

§ 77. Лицата, които сж признани за годни въ военната служба и които сж влѣзали въ състава на исканото число въ участѣка новаци, броятъ се за приети на служба и се записватъ веднага въ приемателната расписѣ.

§ 78. Въ приемателната расписѣ, заедно съ името и фамилията на приетий, записватъ се и свѣдѣнията, които сж необходими за съставяние послужний му списѣкъ.

§ 79. Всѣкому, който е участвовалъ въ повикванieto, но не постѣпилъ на служба въ постояннитѣ войски, се дава свидѣтелство, че се е явилъ да испълни военната си тежоба, а именно:

а) на признаний като съвършено неспособенъ за служба безсрочно свидѣтелство за освободяванieto му на нижни отъ службата;

б) на ония, които не сж били взети по причина, че е имало излишекъ, безсрочно за това свидѣтелство, като се означи въ него и номерътъ на жребieto му;

в) на лицата, които сж получили временно освобождение отъ постѣпването имъ въ служба, временно свидѣтелство съ точно обозначение, за какво е то дадено и кога се свършва срокътъ му.

§ 80. Въ работитѣ на приемателната комиссия влѣзва и това, да прочете въ всеуспѣшане списѣка на приетитѣ въ дѣйствителна служба новаци и да приведе послѣднитѣ подъ клетва споредъ притурената тука форма.

§ 81. Слѣдъ като положатъ клетва новациитѣ, прѣдседателътъ на приемателната комиссия прави разбѣвка на новациитѣ по родовѣтъ на оржжията и ги предава на военнитѣ приемачи.

§ 82. Числото на новациитѣ, които е трѣбало да постѣпятъ въ всѣко окржжѣе и порядкѣтъ, по който трѣба тѣ да се распреблѣятъ по родовѣтъ на оржжията, показани сж въ притуреното тука расписание.

§ 83. Въ сжщий день на приеманieto доброволцитѣ и новациитѣ наченватъ да се хранятъ въ смѣтка на хазната.

§ 84. Първообразнитѣ призователни списѣци, съ подисѣтитѣ на всѣтъ членове отъ приемателната комиссия, пазятъ се у окржжнитѣ войски началници, а преписѣ, отъ тѣхъ, засвидѣтелствовани отъ прѣдседателя, се даватъ на окржжнитѣ началници за знание и ржководство.

§ 85. Прѣдседателитѣ на приемателнитѣ комисии сжщо и окржжнитѣ управители всѣкий день съобщаватъ съ телеграмми на своитѣ министри за вървежа на приеманieto новациитѣ, или ако нѣма въ мѣстото телеграфни станции, съ нарочентъ чловѣкъ се занасятъ телеграммитѣ до най-близката телеграфна станция всѣкий день.

Прѣдседателъ: Желаетъ ли нѣкой да говори върху четенитѣ законопроектъ?

Стамболовъ: Както помни Събранието, вжждъ край на миналата сессия бѣше избрана една комиссия отъ 5 члена, която комиссия разглѣда представения отъ Военния Министръ проектъ за образуванието на народното опѣлчение. Въ тѣзи комиссия имавъ честь да бждѣ избранъ за членъ и докладчикъ. Отъ сжщата трибуна се дебатира проекта на народното опѣлчение и се прие. Когато този законопроектъ се разглѣдваше, присѣтствование и пѣлномошника на Военний Министръ; но никой не направи забѣлѣжка. Отъ това и азъ както и всѣчкото Нар. Събрание разбра, че изработенитѣ отъ комиссията проектъ се прие така сжщо и отъ правителството; но понеже времето бѣше кжсо и Князътъ не се намираше тука, по бѣше въ Виена, удобрявахъ се, както знаете, приетитѣ законопроекти чрезъ телеграмми отъ Князя.

Азъ неможъ положително да кажа, да ли се е приелъ телеграфъ, чрезъ който да се утвърждава и

удобрява изработения законопроектъ за народното опълчение; но ако не вървимъ по аналогия и като виждаме, че допълненията къмъ сждебитѣ Врем. Правита, които послѣ този проектъ се разглѣдаха, сж били удобрени, то ако се основаваме на думитѣ на Г-на намѣстника на Министра, именно на Г-на Каменецки, можемъ да мислимъ, че и тоя проектъ е удобренъ както и другитѣ, толкозъ по вече че нѣмаше причина да се неудоби. Днесъ обаче виждаме, че се внесе другъ законопроектъ. Преди да пристѣпиме къмъ разглѣждане на законътъ и къмъ избирание на комиссията, трѣба да си обяснимъ тѣзи недоумѣния: като сме изработили единъ законъ, който се билъ утвърдилъ, трѣба ли пакъ да изберемъ една комиссия да разглѣжда законопроекта веднѣжъ вече изработенъ и утвърденъ? Трѣбали пакъ да избираме комиссия за него? Това трѣба толкозъ повече да го рѣшимъ, защото този случай дава поводъ на това, какъ трѣба да се дава отговоръ върху рѣшенитѣ и разглѣдани законопроекти отъ Нар. Събрание, които ставатъ законъ. Членъ 118 на конституцията казва: (чете го.)

„За всѣка наредба, станала въ Събранието и представена на Князя, рѣшението Княжеско трѣба да се даде докле трае сжщата сессия.“ Значи, че споредъ този членъ преди да си отидохме отъ миналата сессия, трѣбаше да знаемъ, да ли този законъ се е приелъ или не. Заради туй азъ като се основавамъ на 107 членъ отъ сжщата Конституция, че всѣки депутатъ има право да запитва Министра за всѣка работа на неговий отдѣлъ, то се обръщамъ съ зачитвание къмъ намѣстника на Военный Министръ да ми каже: знае ли той тоя законъ когато се е изработилъ отъ Нар. Събрание, да ли е билъ удобренъ отъ Князя и защо се внесе тоя проектъ цѣлъ, като виждаме, че можеме да се внесжтъ нѣкои измѣнения, именно отъ 8-й до 13-й членове, като останжилитѣ сж твърдѣ малки? Стѣдъ тѣзи обяснения, които получимъ, можемъ да рѣшимъ, да ли трѣба да пристѣпимъ къмъ този проектъ и къмъ избирание на тѣзи комиссия.

Намѣстникътъ на Военния М-стръ: Прому позволение говорить по русски, потому что немогу достаточно изразитися по болгарски и попрошу Г-на М-стра финансовъ перевести, которое я буду говорить. На первый запросъ: извѣстно ли е Военному М-стру, подтвержденъ ли е законътъ за народното ополчение отъ Н. В. Князя, то могу сказать, что официальное подтверждение получено небыло.

Чтоби дать болѣе точния разяснения, то прому позволение дать миѣ срокъ до слѣдующаго собрания, чтобы доложить Военному Министру объ этомъ. Что касается измѣнений, то г. Стамболовъ имѣетъ право, что измѣненн членн 8 до 13 и въ концѣ §

25 и § 4. За тѣмъ въ сущности другихъ измѣнений нѣтъ какъ этихъ, что контролирование народнаго ополчения неоставлено особеному комитету, но министерскому совѣту, какъ висшей инстанции.

Мин. Каравеловъ: Азъ цѣкъ мисля, Нар. Събрание сега да избере комиссия за другитѣ законопроекти, а тоя да остане, до когато се разясни въпроса добръ. Князьтъ има право по нашата Конституция да не утвърждава законопроекти, които не намира подходящи и може тѣ да се внесжтъ пакъ съ нѣкои поправки. Само една грѣпка има тука, че въ закона не се показватъ измѣненията, които трѣба да станатъ, за да се утвърдитъ този законъ отъ Н. Височество. За това по добръ е да се избере една комиссия за другитѣ законопроекти.

Тодоровъ: Въ отговоръ на г. Стамболова, че този законъ се билъ дебатиранъ и билъ приетъ отъ Нар. Събрание, мож да кажа на негова милость, че тоя законъ се прие, безъ обаче да се дебатира исцѣло, защото нѣмахме време. А на другий день, когато стана дебата за избирание комитетъ, който да управява опълчението, тогава се подигнаха въпроси, че Князьтъ е Глава на войската и че съ тѣзи законопроекти се докачатъ прерогативитѣ на Князя. Князьтъ само има власть да назначава чиноветѣ и да дава ордени въ войската. По тѣзи причини се предложи, да се отложи законопроекта за друга сессия и слѣдователно се не прие. (Гласове: прие се.) Това дѣто се предлагаше, да се избира комитетъ отъ Нар. Събрание, това послѣдното не го прие и даде право на Князя, да го положи въ дѣйствиe. Чудно ми се види, какъ г. Стамболовъ настоява да казва, че законътъ се е приелъ; чудно е още, какъ Г-нъ Славейковъ може да предрѣшава и да иска да се приеме сжщата комиссия, която е била и лани, като помнимъ, какви незаконности направи тѣзи комиссия. (Гласове: на предметъ!) На предметъ съмъ. Какъ незаконно постѣпия, като препорѣчва сама себѣ си и като не уважава прерогативитѣ на Князя. Законопроектътъ отъ Князя не е утвърденъ и когато ще получимъ и други свѣдѣния, то Нар. Събрание е компетентно да направи както ще.

Пановъ: Върху предметъта нѣма да говоря, но ще кажа, че г. М-ръ на Финанситѣ се обща, че ще преведе думитѣ на г. намѣстника на Воен. М-ръ на български, защото има много представители, които незнаятъ руски.

Стамболовъ: Наистина щѣше да бѣде много трудно, да се отговори на хора, които самитѣ фактове преобръщатъ. — Г-нъ Тодоровъ говори за нѣща, за които азъ не запитвахъ. Тука сѣ въпроса за единъ редъ, какъ се удобряватъ закон проектитѣ; а колкото за комиссията, той е вече второстепененъ въ-

просъ. Всѣкий законъ приетъ въ Нар. Събрание, останова да се утвърди отъ Князьтъ. Приема ли се или не и защо се неприема, това трѣба да се каже до затварянието на нея сесия. Тука се говори за единъ редъ, който трѣба да се въведе въ нашиятъ парламентаренъ животъ. А що се касае за приемането на законопроекта, нѣкои депутати се намѣриха въ недоумѣние за туй, че като закона още не е одобренъ, може ли да се избира комитетъ? И Нар. Събрание казва, че не може. Това още не значи, че закона е падналъ; за това хубаво ще бѣде г. Тодоровъ съ очила да глѣда на работитѣ, за да вижда по ясно и да не вижда злоумишленностъ и злонамѣрение, че щѣли да се докачатъ правата и прерогативитѣ на Князя. Ние ги уважаваме и желаемъ да си има всѣкий своята частъ, съ която се управлява. Именно ние тука желаемъ, щото както тѣзи права да се неприкосновенни, тѣй и на Събранието да бѣждатъ правата ясни и извѣстни на всица. Найсѣнтѣ като виждаме, че единъ законъ одобренъ отъ Нар. Събрание кривъ билъ или правъ, то да не казваме, че е виновна комисията. Виждамъ, че нѣкои депутати правятъ диви предложения, както г. Тодоровъ и ако ги приеме Нар. Събрание, то вината не е на оногова, който ги е предложилъ, защото той неотговаря за рѣшението на Нар. Събрание. За рѣшение станжло отъ Събранието да са нестоварва вината на предложителтъ, а на самото Събрание. Съ това нѣщо г. Тодоровъ се отнася малко нечестно. Комисията ни работи 5 или 6 дена; имаме два проекта и отъ тѣзи два направихме они законопроекта, който се прие отъ Нар. Събрание, като измѣнихме въ проекта на Военниятъ Министръ онова, което се касае за комитеттъ, защото мислехме, че ще бѣде по хубаво да се избира той отъ Нар. Събрание отъ колкото отъ министритѣ. Намѣстника на Военния Министръ тогава невъзрази нищо и каква вина има комисията, като правителството не упорствова на нищо? Ние имаме право да вѣрваме, че този законъ се е потвърдилъ, толкозъ повече че г-да Поповъ и Каменецкый чуха отъ г. Иречека, който рапортиреше тогава на Князя, че има телеграма отъ Князя за приемане на този законопроектъ. Ние всица желаемъ, този законопроектъ за народното опълчение да се приложи единъ день по-скоро въ дѣйствиѣ. Както виждаме, Черна Гора и Гърция се приготвяватъ, а иматъже и други работи, които ни показватъ, че трѣба да бѣдемъ готови, ако не да нападаме, то да защитяваме. Извѣстно е политическото положение на Балканския полуостровъ и като отъ Турция се искатъ отстъпления за Гърция, Турция иска да тури на Балкана гарнизони. Заради туй всѣкий отъ представителитѣ желае, да се тури този законъ въ дѣйствиѣ. — Въ

проса бѣше да се обясни, защо този законъ, за когото сме чули, че бѣше приетъ, не се приложи въ дѣйствиѣ, а глѣдаме да се внесе новъ законопроектъ.

Славейковъ : Г-нъ предговорившии достатъчно расправи, кое го е подбудило да направи запитване и мисли, че той не е виноватъ за своето запитване. Тоже и азъ за себѣ си мисля, че несъмъ виноватъ, ако поменяхъ както за този законопроектъ, тѣй и за другитѣ законопроекти по военната частъ да се избере същата комисия, която е работила въ миналата сесия. Съ това азъ несъмъ предрушавалъ въпроса, виждамъ обаче голѣма способностъ у г. Тодорова, както му се иска съ единъ отговоръ да покрусн предговорившии и мене и по тоя начинъ да помѣри и отбрули два орѣха на единъ нхтъ. Тѣй сжщо и комисията покрусн, а сжщо и мене и казва, че съмъ направилъ голѣмо престъпление, като съмъ препоръчалъ бивната комисия, която е вече работила по тоя въпросъ. Отъ думитѣ обаче на г. Тодорова излѣзва, че мудрованията му и ухищренията му отиватъ на юхъ. Споредъ опредѣлението, което мож да дамъ на думитѣ му, тежко ми е малко да го кажа, но всѣкитѣ му мудрования приличатъ на оная баба, която като нѣмала що да каже мислила, мислила и измудровала, та прокукурирала.

Тодоровъ : Преди да дойда до пояснението на предмѣта, моля ви, г. предсѣдателю, да не допущате такива докачителни думи, както ония на г. Стамболова, че предложенията ми били безчестни. Азъ мисля, че съмъ порастналъ въ кръгътъ на обществото, гдѣто безчестие нѣма, може безчестнето да е извѣстно нему. Но да оставимъ думитѣ на страна и да дойдемъ на предмѣта. Г-нъ Стамболовъ се чуди, защо законопроекта за опълчението не е билъ утвърденъ отъ Князя. Какъ ще бѣде утвърденъ отъ Князя, когато той не е билъ приетъ въ слѣдующий день отъ Нар. Събрание. Помнимъ, че стана предложение да се избере комитетъ и Събранието само принозна, че Князьтъ е Глава на войската и че той само има право да дава чинове и ордени. Слѣдователно когато този законъ не е билъ приетъ отъ Нар. Събрание, защо да става запитване?

Стамболовъ : Никой не обича лични препирни, но когато г. Тодоровъ се е осмѣлилъ да нападе комисията, че направила нередовности и незаконности, тогава тѣ ставатъ. Ако е работила комисията денѣ и нощѣ на единъ законопроектъ, за да го представи на Нар. Събрание, то съ това ли е направила нередовности? А колкото се касае, за дѣто той мисли, че Нар. Събрание е отхвърлило този законопроектъ, то нека прочете протоколитѣ, за да види неговитѣ думи иматъ ли значение и цѣна.

Намѣстникътъ на Военния М-стръ : Я хотѣлъ сказати къ словамъ г. Стамболова, что онъ въ томъ

правъ упоминать объ слухамъ о телеграммѣ. Но официално я за такую телеграмму незнаю, но я слышалъ отъ разговоровъ, что була такая телеграмма, но утверждение за это дать не могу и въ Военномъ Министерствѣ насколько мнѣ извѣстно, законъ не билъ утвержденъ. Когда соберу свѣдѣнія, я ихъ представлю Народному Собранию и потому попрошу оставить это до моего отвѣта.

Стамболовъ: Като е тъй, нѣка остане отговора на мсето запитване въ понедѣльникъ, а сега да се избере комисиия за другитѣ законопроекти.

Славейковъ: Азъ ще повторя думитѣ на г. Министра на финанситѣ, колкото за този законопроектъ да остане за послѣ, а за другитѣ законопроекти да избереиъ комисиия.

Мин. Каравеловъ: Членъ 111-ий на Конституцията казва (чете го:) „Народното Собрание може да прави въ внесенитѣ проекти измѣнения, допълнения и поправки.“ И 112 членъ казва (чете го:) „Ако правителството не склони на измѣненията, допълненията и поправкитѣ, направени върху законопроекта му, оно може или да си го вземе назадъ, или да го внесе повторно, както е билъ испърво, съ объяснения и забѣлѣжки, или пъкъ да го внесе съ ония измѣнения и допълнения, които наиде за сгодни“. Тука сж намѣрили за сгодно да внесѣтъ второй законопроектъ. Първийтъ още не е утвърденъ, а тѣ направили измѣнения и се внесѣтъ пакъ. А ще ли Нар. Собрание всичкитѣ законопроекти да разгледва или само измѣненията, това е другъ въпросъ.

Мин. Цанковъ: Ако помните, Г-да, азъ въ миналата сессия казахъ, че зная твърдѣ добръ мисълта на Н. Височество върху законопроекта за опълчението и именно върху тѣзи частъ. Тогава още казахъ, че ако чуе Н. Височество, да е станало такова нѣщо, нѣма да утвърди законопроекта. Азъ му бѣхъ телеграфиралъ, да ми даде пълномощие, за да утвърди законопроекта, но тогава още незнахъ това обстоятелство. Кжсно се научихъ, когато вече бѣхъ телеграфиралъ да искамъ пълномощие, което и приехъ на другия день, когато се закри Собранието. Но азъ казахъ въ самото Собрание, че Н. Височество нѣма да утвърди този законопроектъ, като узнае, че се е измѣнило. И наистина, когато дойде Н. Височество и когато му азъ разказахъ за това измѣнение, той не щя да го утвърди. За това, Г-да, този законопроектъ не е утвърденъ.

Соколовъ: Понеже този законопроектъ има тѣсни свързки съ общинитѣ, то предлагамъ правителството да внесе въ Собранието и единъ законопроектъ за общинитѣ. Азъ срѣщамъ въ него думата „общинско управление“, а между това още незнаемъ каква власть ще има общинското управление. Заради туй предлагамъ, правителството да внесе законопроектъ

за общинското самоуправление.

Стамболовъ: Отъ думитѣ на г. М-ра Цанкова излиза, че законопроекта билъ приетъ и че той вече билъ телеграфиралъ на Негово Височество да му даде пълномощие, за да го утвърди. Сѣтнѣ подиръ пладнѣ се угадилъ г. Цанковъ, че не било хубаво нѣщо, дѣто се приелъ. Азъ пакъ съмъ на това мнѣние, че закона трѣбаше да се обнародва тѣй, както бѣше приетъ, а сетнѣ като се е убѣдило правителството, че съ нѣкои измѣнения закона ще бжде по полезенъ за народа, то можеше да предложи и отъ страна на Нар. Собрание щѣха да станѣтъ измѣненията. Но все-таки закона е утвърденъ, понеже послѣ този законъ се приеха още допълнения къмъ Временнитѣ Правила, които се утвърдиха; а нашия законъ, който е по-напредъ приетъ, не е утвърденъ. Значи можеше да стане ново внасяние за измѣнение; но закона е законъ, той е получилъ одобрение отъ Нар. Собрание и санкцията на Князя. Закона съществува и затова струва ми се, че е турено заглавието не „законопроектъ“, а „законъ“. Сега и новото измѣнение трѣба да стане по законенъ редъ.

М-ръ Цанковъ: Той не е законъ, защото азъ извѣстихъ Н. Височество, че се прие и ми даде пълномощие, но това пристигна подиръ затварянието на Нар. Собрание; а преди да се затвори Собранието, азъ казахъ, че ако и пълномощие да ми даде Н. Височество, то наистина не може да стане законъ. Азъ предварително казахъ, преди да се затвори Нар. Собрание, че той нѣма да се потвърди, ако и да ми дойде пълномощието подиръ затварянието на Собранието. Слѣдователно и не е законъ.

Грънчаровъ: Азъ не зная, защо говоримъ тѣй върху ясна работа. Г. М-ръ изяви, че закона не е утвърденъ. Ако бѣше утвърденъ, сега нѣмаше да се предложи новъ законопроектъ. Г. Стамболовъ иска отговоръ отъ г. намѣстника на Военния М-ръ и той се обѣща, че ще го даде въ идущето засѣдание. Но Г-да, такъвъ отговоръ, който се очакваше отъ Военния М-ръ, даде г. М-ръ на външнитѣ работи, т. е. че законътъ не е утвърденъ. За това защо напраздно да губимъ време и защо се препираме, когато отъ това нѣма никаква полза.

Стамболовъ: Разбира се, че Нар. Собрание може да направи както иска. Азъ говоря за реда какъ трѣба да се утвърждаватъ законитѣ. Истина, ако е утвърждението дошло послѣ затварянието на Собранието, то това ще е незаконно и ако Нар. Собрание не ще да се разисква моето предложение, тогава нека се произнесе.

Мин. Каравеловъ: Г-нъ М-ръ на Външнитѣ работи каза, че закона формално не е утвърденъ и самото правителство е намѣрило за нужно да на-

прави нѣкакви измѣненія въ него, както му дава това право и чл. 112 на Конституцията.

Тодоровъ: Чудно постоянство наистина г. Стамболовъ на своето предложение! Толкова разяснения му дадоха хората, че Нар. Събрание не го е приело напълно, а той пакъ пита: защо Князьтъ не е утвърдилъ закона? Г-нъ М-ръ на Външнитѣ Работи каза, че Князьтъ не утвърдилъ закона, а той си пакъ говори, че го утвърдилъ.

Недѣлковичъ: Азъ питамъ само на кои основания ставатъ списъцитѣ за нар. опълчение въ селата; защото тѣ ставатъ.

Мин. Каравеловъ: Администрацията има право да прави списъци въ всѣкий случай, защото ние сме правителство. Списъци да се съставятъ, това не значи да правимъ нѣщо незаконно. Ние се занимаваме просто съ статистиката.

Намѣстникътъ на Военния М-стръ: Списъци били нужни, чтобъ составитъ законъ, хотѣло ли М-ство проситъ кредитъ отъ Народнаго Собрания. Я могу сказать, что изискаемие въ прошломъ Собраніи 200.000 франковъ только могли битъ опредѣлены на соображеніи объ количествѣ людѣй, сколько нужно ихъ вооружить, сколько нужно ихъ обучать. Прочее списки били нужни и для набора и именно тамъ, гдѣ не било дружинныхъ командировъ; и въ прежнее время такихъ же списковъ не било.

Славейковъ: Отъ размѣненитѣ думи, до колкото можахъ да забѣлѣжа, става явно, че причина на станалитѣ дълги разисквания даде поводъ нашето непривикновение въ разискванията, защото ако предварително бѣше се казало, че се измѣняватъ нѣкои статии отъ преди приетитѣ въ Нар. Събрание законопроектъ и именно че само на това се настоява да стане измѣнението, тогава би било друго нѣщо. Но тука се предложи законопроектъ, върху който законопроектъ сж ставали вече въ миналото засѣданіе дебати, които се и записаха въ протоколитѣ. Ако бѣше се казало, че отъ този законопроектъ трѣба да се измѣни едикой си членъ и за друго да не става разисквание, тогава не щѣше да произлѣзе недоразбирание. Подиръ истѣлкуваніето на нѣкои Г-да стана явно, че само нѣкои думи и нѣкои членови сж се измѣнили, а другитѣ членове сж останали непромѣнени. Но и отъ това сега не слѣдва, че предидишии законопроектъ е билъ утвърденъ. Понеже Князьтъ не се е съгласилъ на пълно съ всичкитѣ предложения на Събранието въ този законопроектъ, за това сега се представятъ нѣкакви измѣненія. Тогава остана на Събранието да се произнесе. Сега става явно, че този законопроектъ не е билъ одобренъ отъ Князя и само отъ Н. Събрание се прие. А за законопроектъ не одобренъ отъ Князя и въ който се внасятъ нѣкои измѣненія, не остава

друго на Нар. Събрание освѣнъ да преглѣда вторично тѣзи измѣненія или да ги приеме или да не ги приеме. Тука нѣма за какво да се препираме; но предлежи да се даде законопроекта на комиссия, да види да ли тѣзи измѣненія не сж противъ желанието на Нар. Събрание.

Недѣлковичъ: Въ отговоръ на г. М-ра на финанситѣ има да каза, че Нар. Събрание не отрича на правителството правото да прави статистики. Но тука не е думата за статистики — думата е за тѣзи списъци, за опълчението. Азъ напредъ искахъ нѣщо да отговоря и на г. Намѣст. на Военния М-ръ, но като незная русски, то ако нѣкой знае нека ми преведе.

Стамболовъ: Наистина правителството, съгласно съ чл. 112 на Конституцията, има право да прави измѣненія, но чини ми се, че правителството се състои отъ Министритѣ, надъ които стои Князьтъ. Когато се дебатираше върху този законопроектъ, бѣше тука намѣстникътъ на Военния М-ръ, г. Каменецки; но той не направи никакви забѣлѣжки. Той оставаше съгласенъ съ Нар. Събрание. Впрочемъ ако Нар. Събрание намѣри за сгодно да избере комиссия, нека го предаде ней на разглѣждане.

Тодоровъ: Г-да! Чудя се съ тѣзи дълги разговори, че законопроекта билъ утвърденъ и че не билъ! Ние, г-да, имаме Конституция, която казва, че онова, което не се утвърди отъ Князя, не може да стане законъ. Закона не е утвърденъ и сега се внася законопроектъ отново. Следъ това намъ не остава друго, освѣнъ да го земемъ на разглѣждане. А гдѣто се двоуми г. Недѣлковичъ, на основание на кой законъ правителството събира списъци и твърдѣ чудновато пита: на основание на кой законъ ставатъ тѣзи списъци за опълченитѣ, то азъ мисля, че това се разбира, че става на основание на стария законъ, до гдѣто нѣма новъ.

Славейковъ: Това само има да забѣлѣжа, че първия законопроектъ не е станалъ законъ и слѣдователно до сега нѣма законъ въ това отношение. Напредъ е имало единъ законопроектъ, който се е разисквалъ, а сега пакъ има единъ законопроектъ. (Гласове: съгласни.)

Недѣлковичъ: Имамъ да отговоря на г. Тодорова, че казаното му нѣма никаква стойностъ, защото по-напредъ нѣмаше законъ за това. Азъ поне незная, че е имало вѣтхъ законъ за опълчението.

Каравеловъ: Ако Министерството внася единъ законопроектъ и ако се надѣмъ, че ще бжде приетъ отъ Нар. Събрание, тогава може да събира правителството всѣкакви свѣдѣнія. Ние по смисъла на Конституцията можемъ да вземемъ мѣрки, които ни сж необходими. Че ставатъ списъци за опълченитѣ, това не трѣба да се обсъжда. Тоя законъ по моето

мнѣние не е утвърденъ, а сега съ внасянието му отново, Нар. Събрание трѣба да избере комиссия за да го разгледва. (Гласове: съгласни!)

Предсѣд.: Счита ли Нар. Събрание достатъчно разискванието върху този въпросъ? (Гласове: счита!) Приема ли Нар. Събрание да се даде на комиссия за да го разгледва? (Приема). Който неприема да си дигне ржката? (Никой не дигна).

Секр. Коевъ. (Чете:)

ЗАКОНОПРОЕКТЪ.

**За наказанията, за престѣпленията и простѣп-
китѣ по изпълнението на воената тегоба.**

1). Лицата, които сж длѣжни къмъ призивнитѣ участци (ст. 25 и 26) въ случай ако не изпълнятъ тѣзи си длѣжности въ продължение на тая година, когато навършватъ 20-та-та си година, подпадатъ на парично плащанне, не по-вече отъ 50 франка, по присѣдата на Мировия Сѣдия.

2). Лицата, които подлѣжатъ на постѣпване въ войската и не се явятъ предъ приемната комиссия до назначения срокъ, ако не представятъ законни причини за неявяването си, подпадатъ, макаръ и да се лишаватъ отъ правото да теглятъ жребие (ст. 70 и 71).

а). Признатитѣ способни за служба, слѣдъ като се зачислятъ въ нея, подъ дисциплинарно наказание по усмотрѣнието на военното имъ началство.

б). Признатитѣ неспособни за военна служба, — на парично плащанне не повече отъ 200 фр. по присѣдата на мировия сѣдия.

3). Който обявятъ при освидѣтелствованиято, че иматъ нѣкои скрити болѣсти, които имъ пренятствуватъ за да изпълняватъ военната служба, ако при испитваниято въ болницата се окажатъ лъжливи заявления имъ, подпадатъ, послѣ зачисленieto имъ на служба, подъ дисциплинарно наказание по усмотрѣнието на военното началство.

4). Лицата, които съ цѣлъ да избѣгнатъ отъ военната служба сами или съ помощта на друго си правятъ рани, или по другъ начинъ повреждатъ здравето си, подпадатъ на затваряне въ тюрма на продължение отъ 1 до 3 години.

Предсѣдатель: Желаетъ ли нѣкой да говори? (Гласове: не.) Приема ли Н. Събрание да се предаде тоя законопроектъ на комиссия? (Приема.)

Секр. Коевъ. (Чете:)

ЗАКОНОПРОЕКТЪ.

Дѣйствието на закона, който бѣше вотиранъ въ миналата сессия на Народното Събрание на 26 Априлий тѣзи година и съ който Военния Министръ бѣше чрезвѣчайно упълномощенъ да потуши разбойничеството въ Источнитѣ области на Княжество, — се прекратява отъ „ „ Ноемврий, тѣй като въ този край на всѣкъдѣ е установено спокойствие.

Отъ сѣщия този день се снима и военното положение отъ окрѣжитѣ: Варненскій, Силистренскій, Разградскій, Шумненскій, Провадийскій, Ески-Джумайскій и Търновскій (Еленската околия).

Предсѣдатель: Желаетъ ли нѣкой да говори върху това?

А. Храновъ: За тоя законопроектъ азъ бихъ желалъ да зная отъ кое министерство е. (Гласове: отъ Военното!) Тогава ако се внася отъ Военното Министерство, то нѣма нужда да се предава на комиссия, защото самъ Военный М-ръ свидѣтелствова, че нѣма нужда да се продължава военното положение; за това може сега да се разгледва и да се приеме или отхвърли.

Славейковъ: Азъ бихъ желалъ и съ него да се постѣпи, както и съ другитѣ, защото има съображения, които комиссията може да направи по мирно и по тихо. Тѣй напр. комиссията може да означи день, понеже въ законопроекта е казано Ноемврий, безъ да се каже деньтъ. За това по добръ ще бѣде, да се предаде на комиссия.

Предсѣдатель: Приема ли Н. Събрание да се предаде тоя законопроектъ на комиссия? (Приема.) Какъ желаетъ сега Нар. Събрание: за тѣзи всичкитѣ законопроекти една ли комиссия да се избере или двѣ? (Гласове: една!) Който желаетъ да сж двѣ комиссии да си дигне ржката.

Д-ръ Минчовичъ: Азъ мисля, че подобръ ще бѣде да сж двѣ комиссии: една за законопроекта за народното опълчение и друга за останнитѣ законопроекти.

Стамболовъ: Понеже тѣзи законопроекти сж съединени и като понапредъ четохме законопроекта за комплектуването на българската армия и законопроекта за инвалидното съдържание, то мисля, че ще стане по хубаво да стане една комиссия, но отъ по много членове.

Славейковъ: Азъ понапредъ желаяхъ да бждѣ двѣ комиссии, но припознавамъ правотата на думитѣ на г. Стамболова, че сж свързани законопроектитѣ единъ съ другъ, тѣй щото подобръ ще бѣде да е една комиссията съ помного членове.

Предсѣдатель: Приема ли Нар. Събрание да се избере една комиссия за всичкитѣ законопроекти по военната часть? (Приема се.) Тогава отъ колко членове да бѣде тя?

Секр. Коевъ: Азъ мисля, че е достатъчно 8 души за тѣзи комиссия, заради това предлагамъ да бждѣ 8 души.

Единъ гласъ: Азъ предлагамъ 9 души.

Тихчевъ: Азъ като имамъ предъ видъ числото на законопроектитѣ и трудната работа на тая комиссия, мисля, че трѣба да бждѣ не помалко отъ 12 души.

Стамболовъ: Менѣ се видѣха много даже и толкозъ, колкото предложи г. Коевъ, защото много нѣщо отъ тѣзи законопроекти е вече разгледано, само нѣколко члена има да се разгледатъ. А освенъ това въ тая комиссия трѣба да участвуватъ специалисти хора,

каквито трѣбать и за други комисии; а ако изберемъ въ една комисия мнозина, тогава като потрѣба нѣкой за друга комисия, всѣкий може да каже: „азъ съмъ избранъ въ друга комисия.“ За това 8 члена сж достаточни.

Д-ръ Молловъ: Азъ ще допълня думитѣ на г. Стамболова собствено съ това, че много неудобства има, ако сж много членове въ една комисия, защото не се събиратъ въ опредѣлений часъ, а единъ дохожда подиръ единъ часъ, другъ — попослѣ. За това азъ мисля, че предложенитѣ 8 души сж достаточни, още повече че законопроекта се е разисквалъ въ минжлата сессия и по-добрѣ ще бжде да се избѣржтъ сжщитѣ членове, които бѣха и въ минжлата сессия.

Тихчевъ: Азъ приемамъ обясненията, както на г. Стамболова, тъй и на г. д-ра Моллова и оттеглямъ предложението си.

Предсѣдатель: Приема ли Нар. Събрание да състои комисията отъ 8 члена? (Приема). Какъ желае Нар. Събрание: по явно ли или по тайно гласоподавание да се избѣржтъ? (Гласове: по явно.) Сега ли желае Нар. Събрание да се избѣратъ или слѣдъ 5 минути распусъ? (Гласове: 5 мин. распусъ.) (Слѣдва 5 минути распусъ.)

(Послѣ распусътъ.)

Предсѣдатель: Засѣданието се открива изново.

Свящ. Анто. Азъ предлагамъ за членъ на комисията Сима Соколовъ. (Приема се.)

Самсаровъ: Азъ предлагамъ И. Тодоровъ. (Приема се.)

Ник. Тошновъ: Азъ предлагамъ Свящ. Григория Бобошевски. (Приема се.)

Славейковъ: Азъ понапредъ забѣлжихъ и г. д-ръ Молловъ повтори това, че по-лесно ще бжде, ако разискватъ този законопроектъ предишнитѣ членове, понеже на тѣхъ е вече позната работата. Сжщо и за прошиетарната комисия се избѣраха сжщитѣ членове, които бѣха въ минжлата сессия, за това по моето мнѣние не трѣба да забравяме тѣзи г-да, които бѣха и напредъ въ тѣзи комисия, понеже това ще имъ служи за улеснение.

Савва Илиевъ: Имаше предложение да си остане комисията, която бѣше въ минжлата сессия, но това не се предложи на гласоподавание, защото още не се знаеше, отъ колко членове се състояше оная комисия и колко още сж нуждни да се добавятъ.

Предсѣдатель: Три души сж избрани, ако желае Нар. Събрание, могатъ да останатъ и ланскитѣ 5 души. (Желае.) Тогава приема ли Нар. Събрание членове въ предишната комисия съ прибавление на тѣзи, които понапредъ избѣрахме? (Приема се.) Тогава за членове на комисията ще бжджтъ: г.г. С. Со-

коловъ, Тодоровъ, Свящ. Гр. Бобошевски, Стамболовъ, Живковъ, Пановъ, Даневъ и Недѣлковичъ.

Предсѣдатель: Адресътъ още не е готовъ, трѣбать още нѣколко минути за да бжде готовъ и да се подпише. Ако има нѣкой нѣкое ново предложение, нека го предложи.

Тихчевъ: На пята си, когато дохождахъ за София, азъ бѣхъ зритель въ село Телинъ на една доста сърдцераздирателна картина. Въ това село видѣхъ майки съ блѣдни и пестоени до крайностъ дѣчица сукалчета на гърди. Нѣкои отъ тия майки плачаха и нареждаха. На друго мѣсто видѣхъ тоже нѣколко дѣчица блѣдни и близо да умржтъ отъ първий студъ. Тѣ държяха въ рацѣтъ си суровъ папушой, когото ядяха.

Единъ Гласъ: Какво нѣщо е папушъ?

Тихчевъ: Папушойтъ е глѣхъ или кукурузъ. Интересувахъ се да попитамъ: кои и какви сж тѣзи чловѣчески сжщества. Отговори ми се, че били 38 семейства отъ българския край на Бѣло море, а именно отъ градъ Силиврия. Тѣ сж се преселили въ село Телинъ послѣ засѣванието на тѣхъ годишнитѣ произведения, тъй щото неможали да си посѣятъ жито. Тѣ даже нѣмали на рацѣ никакво зърно. Единичката прехрана била малко кукурузъ, когото сполучили да посѣятъ и то въ толкозъ малко количество, щото не щѣлъ да имъ стигне за прехрана. Послѣ тѣ нѣматъ за свое жилище нито мѣсто, нито кжци, но само едни подземни дупки, въ които тая година ще проживѣятъ, ако имъ помогне зимата.

Когато знаа, че бѣше назначена комисия за да настани тѣзи чловѣци, които сж дошли тука и когато това дѣло е отъ доста голѣма важностъ, азъ правя запитвание къмъ тѣзи г-да, които сж взели участие въ тѣзи комисия, да даджтъ разяснения, какво сж направили съ тѣзи злощастни българи, които се намиратъ въ село Телинъ.

Славейковъ: Неможихъ напълно да разбера, на кого се прави запитванието, на Министерството ли или на тѣзи г-да, които сж били назначени въ комисията и да ли има право г. предговорившии да отправя запитвание за това, когато тая комисия не се е назначила отъ Нар. Събрание. Но защото сега сме въ време на бездѣлица, то можемъ да кажемъ нѣколко думи. (Веселостъ.) Другъ кой може да знае тѣзи хора освѣнъ г. М-ръ? Но като него нѣма, азъ ще кажа, че бѣхъ членъ на тая комисия и наистина имаше сърдцераздирателни сѣбни много по-голѣми, отъ колкото г. Тихчевъ можеше да ги опише. Той казва, че ги видѣлъ да сѣдятъ на голи рогозки и въ избѣ ископани, но азъ видѣхъ още повече, какъ 12 фамилии всички лѣжаха болни и само двама други можаха да ходятъ да просятъ. Тѣ лѣжаха на земята и безъ рогозки. Видѣхъ и жестокитѣ сърдца

на мнозина отъ напигтѣ.

Азъ ще кажа, че Правителството на всѣкждѣ е взело мѣрки, за да се дава на тѣзи, които сж дошли, пособие и не само на напигтѣ бѣженци, но и на много други бѣженци. И забѣлѣжете добръ г-да, че споредъ както се указа отъ събранитѣ свѣдѣния, които има Министерството и за които азъ толкозъ има да кажа, че ако би тѣзи смѣтка да ви се представи предъ очи, ще се намръщи челото всѣкому, защото скжпо ще ни стане това добро. Ассигнували сж се затова около 100,000 фр., а казва се, че около 500,000 фр. още се искатъ. И ако тѣй безъ разборъ се дава на тѣзи челоуѣци и ако остане за дълго все така да ги хранимъ, то нѣма да се уловятъ никога въ работа и най-послѣ ние ще останемъ гладни като тѣхъ, ако имъ даваме и колкото трѣба и колкото нетрѣба. Колкото се касае за плѣвенскій окръгъ, азъ самъ минахъ презъ Плѣвенъ; наистина не съмъ ходилъ по този окръгъ тѣй, както можихъ по други мѣста да обходя. Споредъ свѣдѣнията обаче на окръжния свѣтъ, тамъ сж се дали по-вече отъ 1300 крини именно на преселенитѣ и още се дава, тѣй щото незнамъ да е преставало и до сега това, както каза г. Тихчевъ. Освѣтъ това имаме нѣколко случая, че дѣто, се е давало, тѣ сж го продавали. Но на тѣзи работи нетрѣба да се обзираме. Благодарението колкото и да е тежко да става и да се дава трѣба да го правимъ и да даваме като народъ, който мисли, че тѣзи бѣдни сж наши братя. Обаче нетрѣба да ставаме причина и да даваме привычка да не работятъ.

Заради туй въ отговоръ на г. Тихчева има да кажа, че Министерството право е мислило. Комиссията е ходила и свѣдѣнията, които е събрала, доставила ги е на Министерството, но на всѣкждѣ може-би да не сж се привели въ изпълнение всичкитѣ распорѣждания на Министерството. Министерството до сега никакъ не се е посвѣнило да се дава било въ пари, било въ различни житни зърна помощъ на преселенитѣ. Министерството на основание на свѣдѣнията на окр. свѣтъ е направило всичко, колкото е могло, за да се улесни сждбата на тѣзи бѣдни, защото и да се преселва челоуѣкъ за една година или двѣ, не е лесно. Но тия нѣща сж неизбѣжни въ таквизъ времена, каквито бѣха въ миналитѣ двѣ или три години. Ако окр. свѣтъ не сж заявили и членовѣтъ отъ комиссията не сж минали отъ тамъ, то можтъ да ставатъ такива неудобства, — илииъкъ дѣто заповѣдитѣ на Министерството не сж още приспособени. Не се надѣвамъ обаче окр. свѣтъ при такива единъ сѣбни да останатъ неприклонни и да не дадатъ нищо за помощъ на своитѣ братия. Нетрѣба да забравяме и това, че бѣднитѣ челоуѣци много обичатъ прекалено да се илачатъ. До колкото

азъ зная, Министерството е заповѣдало, гдѣто има преселенци и не сж могли да засѣятъ, да имъ се помогне. На нѣкои мѣста, ако и да не бѣше още време да имъ се вземе десѣтъкъ, Министерството заповѣда да имъ се вземе, за да не се приучватъ на недавание и неработение; но има мѣста, гдѣто не че трѣба да имъ се взема, но трѣба още да имъ се дава, което е и ставало и става.

Тихчевъ: Азъ благодаря за разясненията, които г. Славейковъ даде, но наистина за жалостъ ще забѣлѣжя, че разяснението отъ г. Славейкова за състоянието на тѣзи бѣдни незная, да ли смѣхъ трѣба да произведе или съжаление. Наистина г. Славейковъ казва, че Министерството се е распорѣдило за подпомаганието на тѣзи бѣженци и азъ благодаря за това, но за жалостъ година става и тия хора още страдатъ, а никаква помощъ не имъ се дава. Азъ искахъ да кажа, че е възможно да имъ се подпомогне.

Предсѣдатель: Мисля, че напрѣзно ще бжде понататѣшно разисквание.

Тодоровъ: Именно това ще да кажи и азъ, че г. Славейковъ като членъ на комиссията даде свѣдѣния, че сж се взели нуждитѣ мѣрки отъ Министерството, но той ги даде въ общи думи. Азъ незная, колко ще обмисли Министерството върху това, когато достопочитаемитѣ членове на комиссията не били отишли въ Плѣвенъ. Азъ зная, че въ Плѣвенъ има най-голѣми бѣдствия и че всѣкждѣ сж вземени мѣрки, само въ плѣвенскитѣ мѣста не сж отишли.

Славейковъ: Ни едно мѣсто нѣма, гдѣто Министерството не се е распорѣдило, да се помогне, или да не е отправило всичкитѣ членове на комиссията. Имамъ честь да обявя, че никждѣ толкозъ пари не сж се отпущали за преселенитѣ, колкото въ плѣвенскій окръгъ и че тамъ сж станали тия помощи, но пакъ неможтъ да се прекратятъ народнитѣ бѣдствия, — трѣба сами хората да си помагатъ. Азъ не съмъ ходилъ тамъ, но зная и пакъ казвамъ, че освѣтъ похарченитѣ пари, на ново пакъ кредитъ се поиска, за да се помогне на плѣвенскій окръгъ. Това е станало и знае се, по работата е тамъ, че съ тѣзи помощи неможе да се постигне, да се отмахнатъ всички бѣдствия и да престанатъ подобни сѣбни, но пакъ неможе само съ пари да стане всичко желаемо. Всичко, което е било длѣжностъ на Министерството, то го е направило и тамъ сж се давали помощи и се даватъ. А какъ се е представило сега на г. Тихчева и Тодорова, това не знамъ. Всички тѣзи оплаквания можтъ ли да се взематъ, че сж станали или не, или сж преувеличени, това е тѣхна работа. Но азъ зная, че помощъ е давана и продължава да се дава.

Предсѣдатель: Има едно пропение отъ Никола Върбановъ, който по причина на болѣсть иска ст-

пускъ за презъ тѣзи сесия.

Секр. Коевъ: (Чете.) Господине председателю на Народното Събрание.

Имамъ честь да Ви заявя, че по причина на болѣсть, отъ която злѣ страдамъ, не ще мога вече презъ тѣзи сесия да участвамъ въ засѣданията на Нар. Събрание. За това моля Ви, да ми позволите да си отидъ дома, та ако ми даде Богъ здравие, за идущата сесия пакъ ще дойдъ като народенъ представителъ.

Берковско окръжие, Кутловска околия.

Село Кошарникъ.

22 Окт. 1880 год.

Никола Върбановъ.

Грънчаровъ: Щомъ той отъ болѣсть иска отпущъ, оставката му не е намѣсто.

Д-ръ Молловъ: Когато единъ боленъ чловѣкъ дава прошение, той не може да каже, кога ще да може той да работи и да предлага да се уволни, додѣто оздравѣе, а да знае кога ще да оздравѣе, той нѣма да подаде прошение.

Предсѣдатель: Приема ли Нар. Събрание оставката на Никола Върбанова? (Приема се.)

Има едно отношение отъ Министра на Вжтрѣшнитѣ работи за нѣколко депутати, които сж отишли за граница, а нѣкои сж си дали оставката.

Секр. Коевъ: (Чете:) „До Господина Предсѣдателя на Народното Събрание.

Честь имамъ да Ви испратя при настоящето прошение на Османъ Ефенди Мустафовъ, представителъ въ Нар. Събрание отъ Кесаровската околия, съ което той си дава оставката по причина на изселаванieto му за винаги отъ Княжеството, като присъвокуплявамъ, че и представителятъ отъ градъ О. Пазаръ Мехмедъ Ибрахимовъ сжщо се е изселилъ изъ Княжеството и че заявлението отъ гражданитѣ по тоя случай е испратено до г. Архиваря на Народ. Събрание при надписъ отъ 20 мин. Септемврий подъ № 4076.

Освѣтъ това споредъ донесението на Търновския окр. управителъ отъ 21 мин. Септемврий подъ № 4215, депутатътъ отъ плаковската околия, търновско окръжие, даскалъ Тодоръ Попъ Ивановъ се намира подъ затворъ въ тюрмата съгласно съ рѣшението на търновския окр. сждъ.

Подписалъ: Министръ Г. Тишевъ.

Приподписалъ: Главенъ Секретаръ И. Ковачевъ.

Предсѣдатель: Желаетъ ли Нар. Събрание, да се прочете оставката на Османъ Ефенди? (Нежелаетъ). Приема ли Нар. Събрание оставката на Османъ Ефенди? (Приема се).

Славейковъ: Относително до другия депутатъ отъ Османъ-Пазаръ азъ още не съмъ разбралъ, какъ се отнася това писмо на неговитѣ съграждани, за

което писмо Министрътъ каза, че го е внесълъ на Архиваря; но зная, защото съмъ питалъ и чулъ съмъ, че депутатътъ не стои тука не по друга причина, а защото е отишълъ наистина по работа, и даждието си плащалъ въ Османъ-Пазаръ и нѣмалъ фамилия, която да му сѣди на кжщата. Споредъ неговото увѣренне работата му не му позволявала да стои всѣкога тука, както и сега не е можалъ да се намѣри въ Нар. Събрание. Отъ него нѣма пояснително писмо за това нѣщо, сега остава на Нар. Събрание да каже, изпълнява ли той длъжността и може ли да му се отнеме депутатството, ако неиспълнява длъжността си.

Предсѣдатель: Желаетъ ли Нар. Събрание да се прочете заявлението отъ гражданитѣ? (Желаетъ). Който желаетъ да се прочете да си дигне ржката. (Вишегласие).

Секр. Коевъ: Прощението е дадено на окр. управителъ, а послѣ на Министерството и отъ Министерството се проважда тука. (Чете):

До Г-на Управителя на Ески-Джумайскій Окржгъ. Отъ жителитѣ на Османъ-Пазаръ

Заявление.

Като имаме предъ видъ, че приближава събиранieto на Нар. Събрание и че избранитѣ представители трѣба да се събератъ въ засѣданието, но тъй като единиятъ отъ нашитѣ депутати Мехмедаа Х. Ибрахимовъ липсва отъ градътъ ни наедно съ фамилията си още при завръщанieto си отъ распуриянето на Второто Нар. Събрание и че се намира и до сега въ заграница — въ Цариградъ. — Той ако и да се яви при отварянieto на III-то Нар. Събрание, но тъй като неживѣе тука, то народътъ си е изгубилъ вече довѣрието отъ него, така сжщо и не ще бжде вече въ състояние да представи нуждитѣ, както на градътъ така и на околната ни.

Напълно като се основаваме на 65 и 86 чл. отъ Конституцията на Българското Княжество, то той се счита чуждъ подданикъ, неможе и да бжде български гражданинъ, по това неможе и да се ползва съ граждански права.

Като представляваме настоящето си на Вашето благоустройство, почтително просимъ Вашето ходатайство, за да се позволи на насъ, да направимъ допълнителенъ изборъ за единъ депутатъ, въ липето на когото буквално да си представимъ нуждитѣ на града и околията, които нужди некатъ специаленъ диктаторъ за улучението на населението, а тъй сжщо и за интереситѣ както на Княжеството, тъй и за самото население.

Съ почести и приличнитѣ си уважения къмъ Васъ сме.

Ваши покорни.

г. О. Пазаръ, 3-й Септемвр. 1880 г. (Слѣд-

ватъ 98 подписа.)

Единъ гласъ: Има ли Турци подписани?

Секр. Коевъ: Нѣма.

Михайловски: Мисля, че това трѣбаше да се придружи съ нѣкои разяснения отъ окр. началникъ, за да обясни, има ли това заявление сила или не. Че нѣкои дигнали недовѣрието си, това неможе да се приеме за оправдателни причини.

Секр. Коевъ: Отъ окр. управителъ има на срѣщу заявлението резолюция. (Чете): „Настоящото заявление, основано на правата на всѣкий български подданикъ, давани отъ Конституцията, да се поднесе на благоусмотрѣнието на г. Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла и да се попроси същевременно распореджанието му за удовлетворението справедливитѣ и основателни искания на избирателитѣ отъ г. Османъ-Пазаръ.“

12-й Септ. 1880 г. (подписалъ: Кутинчевъ.)

Секр. Коевъ: (Чете резолюцията на Министерството).

Настоящото заявление се испроважда до г. Архиваря на Нар. Събрание съ молба до го представи въ свое време на Предсѣдателя на Нар. Събрание.

№ 4076.

г. София, Септемврий 20-й день 1880 г.

Подписали: Министръ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла Г. Тишевъ.

Главенъ Секретаръ: И. Ковачевъ.

Михайловски: Тукъ трѣба да се знае за този депутатъ, отъ кой участъкъ е, защото населението въ Османъ-Пазаръ е повечето турско. Трѣба още да се знае, отъ града ли е избранъ или отъ околнитѣ и отъ неговия участъкъ да има обяснения.

Тихчевъ: Азъ не щж да зная, да ли е той отъ единъ участъкъ или отъ другъ. Ние трѣба да се спреме само на едно явление.

Предсѣдатель: Има да Ви напомня, че въ отношението на Министра стои: „отъ градъ Османъ-Пазаръ“.

Тихчевъ: Когато е билъ тукъ съ семейството си, той се е считалъ за мѣстенъ подданикъ и на основание на това той е билъ избранъ за депутатъ. Но щомъ се пресели, той престава да има българско подданство и е приелъ чуждо подданство въ Цариградъ; и той може да се счита турски подданикъ. (Гласове: не е така!) Има доста доказателства въ заявлението подписано отъ 50-60 души, доказателства, които ясно показватъ, че той се е преселилъ да живѣе въ Цариградъ; значи, че той неприяема да живѣе подъ тѣзи условия на Княжеството, но подъ чужди. Слѣдователно да се кассира.

Д-ръ Молловъ: Азъ незная, на какво основание можемъ да сждимъ за единъ человекъ, който

има сжжитѣ права съ насъ, кога заявяватъ само нѣколко души. Ние още никакъ незнаемъ, да ли този человекъ наистина се е преселилъ. Той съ семейството си е отишълъ въ Цариградъ, защото е ималъ тамъ работа. Това твърдѣ може да е неговъ интересъ. Додѣто нѣма заявление отъ него, което да казва: „отъ сега нататкъ не щж да се ползвамъ съ вашитѣ правдини“, до тогазъ неможемъ да го лишимъ отъ депутатска длѣжностъ. (Гласове: тѣй е!)

Тихчевъ: Наистина менѣ ми се види, че обясненията на г. Д-ра Моллова сж доста повърхни. Каза, че тѣзи обяснения не били потвърдени отъ страна на управителтъ, но менѣ ми се чини, че тукъ се четоха тѣзи заявления, които потвърждаватъ справедливостта; слѣдователно той исповѣда, че се е преселилъ отъ тукъ и не е тукашенъ подданикъ.

Стамболовъ: Тукъ виждаме, че сж подписани 60 души. Ние знаеме, че единъ депутатъ се избира отъ 10,000 избиратели. Кой знае отъ какво чувство сж се водили тия хора; затова додѣто не се докаже безъ никакво съмнѣние, неможе да се говори: да ли да се кассира или не неговий изборъ. Това трѣба да остане безъ послѣдствие толкозъ повече, че той си е оставилъ недвижимитѣ имущества и слѣдователно той е гражданинъ. За това трѣба да остане безъ послѣдствие. (Гласове: исчерпано е!)

Предсѣдатель: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори още върху това? (Не желаетъ.) Приема ли Нар. Събрание да се остави заявлението на О. Пазарскитѣ граждани безъ послѣдствие? (Приема се.) Послѣ дохожда на редъ за Даскалъ Тодора П. Ивановъ.

Тихчевъ: Знаете, Г-да, историята на Даскалъ Тодора и да се обяснява по-надълго, то е излишно. Даскалъ Тодоръ е осжденъ отъ търновския окр. сждъ за 5 год., дѣлото е дадено на апелация и той сега се намира въ предварителенъ затворъ. Той имаше едно прошение до апелативний сждъ, съ което искаше да бжде подъ поржчителство, додѣто се рѣши дѣлото му окончателно, но апелативний сждъ е направилъ опредѣление, чрезъ което да се неприяема никакво поржчителство на Даскалъ Тодора, но трѣба да стои въ тъмница даже и до тогава, додѣто не влѣзе присждата въ законна сила. Това за свѣдѣние.

Грънчаровъ: Отъ обясненията на г. Тихчева се види, че Даскалъ Тодоръ още не е съвършено осжденъ, за това той неможе и да се кассира, но трѣба да остане висящъ до тогава, додѣто съвършено се осжди отъ погорня инстанция.

Михайловски: Сждѣтъ го е осждилъ и той неможе да се счита подсждимъ. Той е осжденъ, но споредъ законтъ трѣба да мине подъ апелация на ревизия. Онжзъ година станжха много разговори въ Събранието, което рѣши да остане висящъ, додѣто дѣлото се разглѣда въ апелацията. И тѣй остана.

Тихчевъ : Г-нъ Грънчаровъ каза, че Даскалъ Тодоръ наистина е осъденъ, но че рѣшението още не е въ законна сила и за това не можелъ да се кассира. Азъ не съмъ съгласенъ съ това, защото чл. 3 на Изб. Законъ казва, че всички, които три мѣсеци сж затварени въ тъмница, изключаватъ се отъ да бѣдѣтъ депутати; а той е стоялъ повече отъ 8 мѣсеца, заради туй не може да бѣде депутатъ.

Стамболовъ : Наистина осъденъ е билъ 5 години за кражба, но той казва, че не е билъ участникъ съ крадигѣ. Той е апелиралъ, кой може да знае, че апелацията нѣма да го освободи. При всичко че не е извѣстно, да е наистина правилъ кражба съ насилие, но още нѣма такъвъ положителенъ фактъ, съ който да се докаже, че нѣма участие. Той се задържа въ затворъ за да не побѣгне, заради туй додѣто не се произнесе апелацията трѣба да остане висящъ.

Предсѣдатель : Приема ли Нар. Събрание да остане избора на Даскалъ Тодора и за напредъ висящъ? (Приема се).

Адресътъ е донесенъ и готовъ да се подпише сега.

Живковъ : Преди малко ме нѣмаше, когато се избираше комиссията за да разгледѣ законопроекта за народното опълчение, но чухъ, че съмъ избранъ, защото съмъ билъ и въ минжлата сессия въ тая комиссия. Азъ съмъ избранъ и въ други двѣ комиссии, за това моля да се избере другъ намѣсто мене.

Стамболовъ : Заявлението на г. Живкова е много справедливо и азъ мисля, че Нар. Събрание трѣба да приеме оставката му и предлагамъ да се избере на негово мѣсто г. Д-ръ Молловъ. (Приема се).

Предсѣдатель : Обявявамъ на ония г-да. които сж избрани въ депутацията за поднасяние Адреса, че утрѣ часътъ по 11 е назначено времето да се събержтъ; а трѣба да доджтъ по-напредъ тука.

(Стѣдва подписването на Адреса).

(Подиръ подписването).

Предсѣдатель Славейковъ : Засѣданието се закрива.

(Конецъ на 6 ч. 15 м. послѣ пладнѣ).

Предсѣдатель : { *П. Р. Славейковъ.*

Подпредсѣдатели : { *Н. Сукнаровъ.*
С. Стамболовъ.

Секретари : { *Ив. Даневъ.*
Хр. Баларевъ.
В. П. Золотовъ.
К. Коевъ.

Управителъ на стенографическото бюро А. Безеншекъ.